ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 43. ΤΟΜΟΣ Β'. 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1893.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ.

ΦΑΥΣΤΟΣ
(Faust)

Μελόδραμα εἰς πράξεις πέντε. Ἔπη Michel Carré καὶ Jules Barbier. Μέλος Charles Gounod.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Βαλεντῖνος, Μάρθα, Πολῖται, εἶτα Σεῖβελ καὶ Μαργαρίτα.

Μ. καὶ Π. Ἀπ' ἐδῶ ἡ βοή, εἰς τὸν δρόμον κτυποῦνται
Νά! ἕνας πεσμένος νεκρὸς κατὰ γῆς.
Δὲν ἀπέθαν' ἀκόμη, τὰ μέλη κινοῦνται
Τί σταματᾷς; ψέξε 'δῶ! πεθαίνει ὁ δυστυχής.

Β. (Ἐπιτόνως ἐγειρόμενος)
Ἀρκεῖ! μὴ λυπεῖσθε! μὴ με θρηνεῖτε·
Τὸν θάνατον πολλάκις εἶδον
Πολεμῶν καὶ δὲν με πτοεῖ.

(Ἡ Μ. φαίνεται ἐκ τοῦ βάθους στηριζομένη ὑπὸ τοῦ Σεῖβελ).

Μ. Βαλεντῖνε! Βαλεντῖνε!
(Ἀπομακρύνουσα τὸ πλῆθος γονυπετεῖ πρὸ τοῦ Β.)

Β. Μαργαρίτ' ἀδελφή!
Σὺ τί ζητεῖς; μακράν! (ἀπωθῶν αὐτήν).

Μ. Οἴμοι!

Β. Ὁ ἄθλιος, θνήσκω
Τὸν ἐραστήν της προκαλέσας δι' αὐτήν.

Πολ. Ἐραστήν! (χαμηλοφώνως καὶ μετὰ φρίκης).

Μ. Ὦ τιμωρία! ὦ δυστυχής!

Σ. Οἶκτον! Εἶναι ἀθῶα καὶ δυστυχής.

Β. (ὑπεγειρόμενος) Ἄκουσόν μου καλῶς δειλαία!
Ἐκτελεῖται τὸ πᾶν ἐν ὥρᾳ τῇ μοιραίᾳ
Τὸ τέρμα θθάνει ἐν καιρῷ.
Ὑπείκει πᾶς βροτὸς τῷ μόνῳ ἰσχυρῷ.
Σὺ τὴν ὁδὸν ἐτράπης τῆς κακίας·
Οὐδὲν σὺ ἔργον πλέον θ' ἀγαπᾷς
Καὶ θ' ἀρνηθῇς ὑπὲρ τῆς εὐμαρείας
Τιμὴν, καθῆκον πάσας τὰς ἀρετάς·
Ἄγε καὶ σ' ἐνεδρεύει ὥρα ἡ φοβερὰ
Τῶν τοῦ θανάτου τρόμων,
Κἂν θεὸς φανῇ συγγνώμων,
Παρ' ἐμοῦ ἡ ἀρά.

Πολ. Ὦ δεινῆς βλασφημίας!
Ἐν στιγμῇ ἀγωνίας
Μηδὲν σκεφθῆς
Ἢ περὶ μετανοίας
Καὶ ἄφες ἂν θέλῃς καὶ σὺ ν' ἀφεθῇς.

Β. Κατηραμένη!
Σὲ περιμένει
Ὁ σπαραγμὸς ἁμαρτωλῶν.
Ἐγὼ πεσὼν ἐν τιμῇ ἔχω τέλος καλόν. (ἐκπνέει)

Χ. Μετὰ δικαίων ἀνάπαυσον Σῶτερ αὐτόν.

ΠΡΑΞΙΣ Ε'.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Δεσμωτήριον.—Μαργαρίτα, κοιμωμένη.

Φαῦστος, Μεφιστοφελῆς

Μ. Τὸ φῶς χαράζει· ἐγείρουν τὸ ἰκρίον.
Τὴν Μαργαρίταν πεῖσον νὰ σ' ἀκολουθήσῃ.
Καιμᾶται ὁ φύλαξ... ἰδοὺ τὸ κλειδίον
Θνητοῦ χεὶρ τὰ δεσμὰ πρέπει νὰ λύσῃ

Φ. Ἄφες με!

Μ. Μὴ ἀργῆς. Φρουρῶ πρὸ τῶν θυρῶν

ΣΚΗΝΗ Β'.

Μαργαρίτα, Φαῦστος.

Φ. Τὸ στέρνον μου ὁ τρόμος πιέζει. Τάλαν φάσμα!
Ὦ δάσεστος πηγὴ βασάνων φοβερῶν!
Ὦ φρίκη! εἶν' αὐτή! τὸ μυροβόλον πλάσμα

Ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δεσμῶν
Ποινὴν φονέως νὰ ἐκτίνῃ
Καὶ ἀπολέσασα τὸν λογισμὸν
Τὸ τέκνον της, θεέ, ν' ἀποκτείνῃ!
Μαργαρίτα

Μ. (ἐξεγειρομένη) Ἄ! ἡ γλυκειά του φωνή!
Ἀποθανοῦσαν μὲ ζωογονεῖ.

Φ. Μαργαρίτα!

Μ. Πειρασμέ, πλέον δὲν μὲ ταράττει
Ὁ σὸς σαρκασμός· ἦλθεν ὁ ποθητός,
Ἡ τρυφερά του χεὶρ μὲ προφυλάττει.
Ἐλυτρώθην· τὸν ἀκούω, τὸν βλέπω, εἶν' αὐτός!
Εἰς πιστὴν ἀγκάλην
Προσφεύγω καὶ πάλιν.
Νῦν ὁ πειρασμὸς
Λυσσῶν ἂς γογγύζῃ.
Κόλπος μὲ στηρίζει
Ἐραστοῦ θερμός.

Φ. Ναί, εἰς τὴν ἀγκάλην
Σὲ σφίγγω καὶ πάλιν·
Κἂν ὁ πειρασμὸς
Πῦρ ἑξακοντίζῃ,
Νῦν σὲ προασπίζει
Ἐραστὴς πιστός. (θέλων νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ)

Μ. (ἀποστρωμένη) Ἰδέ! εἶνε ὁ δρόμος
Ὅπου ἀτρόμως
Τὸ πρῶτον μ' ἀπαντᾷς.
Ἀκρόθιγῶς μὲ ἐγγίζεις καὶ χαιρετᾷς
— Ἄρά γε θὰ δεχθῆς, ὡραία δεσποσύνη
Μέχρι τοῦ οἴκου σου ἐμὲ ὡς ὁδηγόν;
— Ἀλλ' ἐγὼ δεσποσύνη δὲν εἶμαι ὡραία
Καὶ μόνη ἠμπορῶ νὰ εὕρω τὴν ὁδόν.

Φ. Ἐνθυμοῦμαι καλῶς· ἀλλ' ἐλθὲ εἶνε ὥρα.

Μ. (στηριζομένη ἐρωτύλως ἐπὶ τοῦ βραχίονός του).
Νὰ ὁ κῆπος ὁ θελκτικὸς
Φέρων μύρτα, ρόδα εὐώδη
Εἰς ὃν εἰσήρχου μυστικῶς
Φυλάττων νύκτα τὴν ζοφώδη.

Φ. Σπεῦσον Μαργαρίτα!

Μ. Μή!

Φ. Σπεῦσον ἐλθέ!

Μ. Ἄχ! Μεῖνον ἀκόμα.

Φ. Θεέ! πάλιν ἀλλοφρονεῖ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ αὐτοί, Μεφιστοφελῆς.

Μφ. Ταχέως! ταχέως! εἰ δὲ μὴ θὰ χαθῆς
Ὀλίγον ἂν σταθῇς σὺ παραιτῶ εὐθύς.

Μ. Ὁ δαίμων! Ἰδ' ἐκεῖ τί μὲ θέλει,
Καὶ μὲ ψλογῶδες ὄμμα
Μὲ πυροπολεῖ;
Ἐν ναῷ τί ζητεῖ;

Μφ. Τὸ ἠῶς ἀνατέλλει
Δὲν μένει καιρός.
Τὰς ὁπλὰς κτυπῶσιν
Οἱ ἵπποι ἡμῶν· ἐπὶν γῆν ἰχηρῶς.
(ζητῶν ν' ἀποσύρῃ τὴν Φ).
Μόνον σπουδὴ καὶ βία ἴσως θὰ τὴν σώσῃ.

Μ. Θεέ! σὺ φύλαξόν με!
Θεέ! σὺ λύτρωσόν με! (γονυπετοῦσα).
Τάγμ' ἀγγέλων θείων ἀγνὸν
Ἀνάγαγέ μ' εἰς οὐρανόν.
Θεὲ ἀγαθὲ τῇ σῇ κόρῃ
Προσβλέψας εὐμενῶς συγχώρει.

Φ. Ἐλθὲ σὲ σώζω! ἀκολούθησόν με.

Μφ. Τὸ ἠῶς χρυσώνει τὸν οὐρανόν.

Φ. Ἐλθὲ σὲ ἀπειλεῖ τέλος δεινόν.

Μ. Ὦ πάτερ, ψυχὴ συντετριμμένη
Οἶκτον παρὰ σοῦ προσμένει.

Φ. Θάνατος σὲ περιμένει!
Μαργαρίτα!

Μ. Τί με προβλέπεις βλοσυρά;

Φ. Μαργαρίτα!

Μ. Ἡ χεὶρ σου πόθεν ἐρυθρά!
Ἄ! αἷμα! αἷμα! (πίπτει ἀναίσθητος)

Φ. Ἄ!

Μφ. Ἐπρίδη!
(Φωνὴ ἐξ οὐρανῶν) Ἐσώθη!

(Ὁ τοῖχος τοῦ δεσμωτηρίου διασχίζεται — Ἡ ψυχὴ τῆς Μ. ἀνέρχεται εἰς οὐρανὸν περιπολουμένη ὑπὸ ἀγγέλων — Ὁ Φ. γονυπετὴς προσεύχεται — Ὁ Μεφ. πτήσσει ὑπὸ τὴν φλογερὰν ρομφαίαν τοῦ ἀρχαγγέλου).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ τῶν παρὰ Ξενοφῶντι μνημονευομένων πόλεων Λαρίσσης καὶ Μεσπίλων.

Ἡ φιλόπονος ἀττικὴ μέλισσα ἡ ἐπὶ τοῦ ὑψίστου τῆς Ἀττικῆς περιβομβοῦσα ὀρίζοντος καὶ ἐν τῇ παμφαεῖ καί γε μαρμαίροντι τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας σιμβλῳ τὸν εὔπλαστον τῆς ἱστοριογραφίας κηρὸν ὑπερφυῶς πάνυ ἐξυφαίνουσα ἐν τῇ ἀφελεῖ, ἀπερίττῳ καί γε ῥητορικοῦ κάλλους καὶ χάριτος εὐμοιρούσῃ Κύρου Ἀναβάσει λόγον ποιεῖται περὶ τῆς ἀθρόας ἐξεως τῶν μυρίων εἰς τὸν Τίγρητα ποταμόν, μνημονεύουσα ἅμα πόλεώς τινος τοὐπέκεινα Λαρίσσης «ἐνταῦθά, φησί, πόλις ἦν ἐρήμη μεγάλη· ὄνομα δ' αὐτῇ ἦν Λάρισσα, ᾤκουν δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι· ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν (Κῦρος ὁ πρεσβύτερος) ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι πολιορκῶν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ ἠδύνατο ἑλεῖν· ἥλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα ἠφάνισε, μέχρις ἐξέλιπον (αὐτὴν) οἱ ἄνθρωποι καὶ οὕτως ἑάλω.» (βιβλ. Γ.' 4, 7, 8). Λάρισσα πιθανὸν ἐστιν ἡ ἀρχαία Συριακὴ πόλις Resen, ἥτις ἐν τῇ Χαλδαϊκῇ γενικῇ Leresen λέγεται τὰ μεγαλοπρεπῆ ταύτης ἐρείπια κέκληνται Nimrud. Διὰ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἀρχαιολόγου Layard εὑρίσκονται ἐνταῦθα τὰ τοῦ τείχους θέμεθλα ὕψος 90 ποδῶν ἔχοντα, αἱ δὲ πλευραὶ τριῶν παλαιστῶν, ταῦτα δ' ἀπετέλουν μέγαν ἀριθμὸν τέρων δωμάτων ἀριθμὸν, στοῶν καὶ στηλῶν. Πρὸς δὲ ὁ μνημονευθεὶς Layard χαίρει διατεινόμενος ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα θεωρητέα ὡς τὸ νότιον τμῆμα τῆς ὑψιαίτερον κληθείσης πόλεως Νινευί, πιστεύων ἅμα ὅτι διὰ τῆς πόλεως Nimrud σημαίνονται μόνον τὰ θέμεθλα. Ἡ πόλις αὕτη κατεστράφη ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τῷ 515 ἔτει, τῶν πλίνθων τῆς πόλεως ταύτης σχῆμα πλαισίου ἐχουσῶν αἱ μὲν ἦσαν ὑπταὶ ἐν καμίνῳ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τοῦ τείχους τμήματι, αἱ δὲ ἐν τῷ ἡλίῳ ἀπεξηραμέναι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. Μνείαν δὲ πρὸς τούτοις ποιεῖται ὁ χαριέστατος ἱστοριογράφος καὶ σκοτασμοῦ τοῦ ἡλίου ὑπὸ νεφέλης γενομένου κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως ταύτης, ὡς ἔχει ἡ ἐγχώριος παράδοσις, διότι κατὰ τὰς τῶν ἀνατολικῶν λαῶν δόξας ἑκάστης πόλεως καταστροφή, συναπτέα τῷ τοῦ ἡλίου σκοτασμῷ (πρβ. Ἰεζεκιὴλ 32,7 10 Ἰωὴλ 2, 10, 3, 4). Ἄγλως δέ τις ἀστρονόμος μνημονεύει ὅτι ἐν Λαρίσσῃ ἐγένετο ἐν νεωτέροις χρόνοις παραπλησία τις ἡλιακὴ ἔκλειψις. Παρὰ τὴν πόλιν ταύτην ὑπῆρχε πυραμὶς λιθίνη, ἥτις κατὰ τὸν Layard ἦν ὑψηλός τις κωνοειδὴς λόφος φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τετραγωνικὸν πύργον προσλαβόντα τὸ σχῆμα πυραμίδος κατὰ τὴν τῆς πόλεως καταστροφήν. Ὁ λόφος οὗτος ἔχων ὕψος 140 ποδῶν θεωρεῖται ὑπό τινων μὲν ὡς ὁ τάφος τοῦ Νίνου τοῦ τῶν Ἀσσυρίων βασιλέως, ὑφ' ἑτέρων δ' αὖθις ὁ τοῦ ἀδροδιαίτου καὶ χλιδῶντος Σαρδαναπάλλου. Ἐν νεωτέροις χρόνοις εὑρίνται ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς Ἄγγλου ἀρχαιολόγου Γεωργίου Smith ἐν τῷ λόφῳ τούτῳ πολλαὶ χιλιάδες τεμαχίων πινάκων, οἵτινες δοκοῦσιν εἶναι λείψανα τῆς βασιλικῆς Ἀσσυριακῆς βιβλιοθήκης, περιέχοντες τὰς χαλδαϊκὰς περὶ δημιουργίας τοῦ κόσμου, πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατακλυσμοῦ παραδόσεις. Παρακατιὼν δὲ ὁ αὐτὸς ἱστοριογράφος ἀφηγεῖται περὶ τῆς τῶν μυρίων ἀφίξεως εἰς Μέσπιλα, ἣν κατῴκουν οἱ Μῆδοι· ἡ πόλις αὕτη πιθανῶς ἐστιν ἡ ἐπιχώριος Mischpil, ἤγουν ἡρημωμένη. Ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἐρείπια τῆς ἄλλοτε ἕδρας τοῦ Ἀσσυριακοῦ βασιλείου, τῆς Νινευί. Ἀνώκον δὲ τῇ Νινευὶ οἱ τέσσαρες μεγάλοι λόφοι Nimrud, Konjundshik Khorsabald καὶ Karamles, μεταξὺ δὲ τῶν λόφων τούτων ὑπῆρχον ἐδόμητοι ἰδιωτικαὶ οἰκίαι· κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀρχαίων γεωγράφων μαρτυρίαν ἡ πόλις αὕτη ἐκέκτητο περιφέρειαν 480 σταδίων, ἔναντι δὲ τῶν ἐρειπίων ταύτης ἐν τῇ ἑτέρᾳ τοῦ Τίγρητος ὄχθῃ κεῖται ἡ ταυῦν καλουμένη Μοσούλ.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ) ΣΠ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ.

ΥΠΝΩΤΤΟΝ ΒΡΕΦΟΣ.

Ὦ φύλλον τοῦ στελέχους ἀποσπασθέν! ποῦ πλανᾶσαι ἀενάως ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ; ὁ πανταχόθεν περιβάλλων σε ἀὴρ πάλλει, ὠθεῖ, στροβιλίζει σε ἀπαύστως· καὶ σύ, εἰς αὐτὸν ὅλως παραδεδομένον νωχελῶς, οἱονεὶ ἐνηδόνως φέρεσαι ἐπ' αὐτοῦ. Ὦ φύλλον! σὲ ἐκπτοεῖ ἄρα τὸ ἀχανὲς τῶν πρὸ σοῦ διανοιγομένων ἐκτάσεων, ἢ σὲ τέρπει ἡ ἀνὰ τὴν ἄπειρον ἀτμόσφαιραν δινηνεκὴς αὕτη περιπλάνησίς σου; ποῦ, τέλος, λήγει αὕτη; Χθὲς ἔτι ἐφάνης ἐπὶ τοῦ στελέχους σου σμικρὸν τρυφερὸν φυλλάριον· αἱ ἀργυραῖ τῆς δρύσου σταγόνες, ἁπλέτως ἐπὶ σὲ ἐπιχεόμεναι, σὲ διέθρεψαν σταγγικῶς, ἕως οὗ αὐξηθὲν προσέλαβες τὴν δι' ἁπασῶν τῶν ἀποστιλβουσῶν τοῦ σμαραγδου ἀποχρώσεων διαγελῶσαν λάμψιν τοῦ τελείου θάλους. Τότε ἠρξω ἀνησύχως ἐπὶ τοῦ στελέχους σου σαλευόμενον ὡσεὶ ἐζήτεις τι ἀνυπομονοῦν· μάτην ἐν νυκτὶ ἐβαυκάλα τὸ λιγὺ πτηνὸν τὸ φωλεῦον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ γενεθλίου δένδρου σου· δὲν ἔκλινες εἰς ὕπνον ἐπὶ τοῦ μητρικοῦ κορμοῦ· τίς ἄρα ἀμάχητος ἰσχὺς προὐκάλει τὸν ὀργασμόν σου; ὁ ἀείπνοος ἀήρ, ἀπαύστως περὶ σὲ προσπαλλόμενος, σ' ἐδόνει καὶ σ' ἐφίλει μετὰ λεπτοῦ ψιθύρου· σ' ἐδόνει οἱονεὶ προσπαθῶν νὰ σὲ ἀποστάσῃ τοῦ κορμοῦ σου, μειλιχίως ἐκ πόθου τοῦ ν' ἀφεθῇς εἰς αὐτὸν ἐπίσης παλλόμενον· ἐν τέλει σὲ ἀνήρπασεν! ὁ πόθος σου ἐπληρώθη . . . καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης περιδινεῖσαι ἡδονικῶς ἀνὰ τὴν ἀτμόσφαιραν, περᾷς ὑψοῦ ἐπὶ λειμῶνας καὶ δάση, ἐπὶ ἄστεα καὶ ὄρη, παρέρχεσαι τὸν κόσμον πλανώμενον ἐν τῷ κενῷ. Ὦ φύλλον, ποῦ, τέλος, λήγει ἡ μακρὰ ἐναέριος πορεία σου; . . .

Ἀλλ' ἰδοὺ ἐν τέλει ὁ περιβάλλων σε ἀὴρ σ' ἐπιρρίπτει εἰς εὐρέα πελάγους νῶτα· καὶ τὸ γλαυκὸν κῦμα, πρὸς στιγμὴν ἀνυψωθὲν ὅπως σὲ δέξηται εἰσπίπτον, σὲ λικνίζει ἤδη ἐν τῇ σπαιρούσῃ ἠρέμα ἀφρώδει ἀγκάλῃ αὐτοῦ· σὺ δὲ φύλλον ἀφίεσαι ἤδη εὐδαιμόνως ἀναπεπαυμένον ἐπὶ τῆς ἀεικινήτου ταύτης σαπφειρώδους κλίνης σου· ἰδού! ἡ σμαραγδόχρους λήψις σου, ἐπὶ μᾶλλον ἐν τῇ διαυγείᾳ τοῦ ρεύματος ἀποστιλβουσα, μειδιᾷ ὑπὸ τὴν οὐρανόθεν ἐπὶ τῶν κυμάτων προσπίπτουσαν καὶ θωπεύουσάν σε ἐντὸς αὐτῶν ἀργυρώδη ἡλιακὴν ἀκτῖνα· καὶ ἠρεμεῖς ἤδη ὑπ' αὐτὴν μηδὲν πλέον ἐπιποθοῦν· ὤ, μειδία διὰ τῆς ὑγρᾶς λάμψεώς σου, σμαραγδόχρυσον φύλλον, μειδία φαιδρῶς! . . . πρὸς τοῦτο λοιπὸν ὀργῶν ἐπὶ τοῦ στελέχους ἠρέμα ἐπάλλεσο· τοῦτο λοιπὸν διὰ τοῦ ψιθύρου σοί ἐλάλει ὁ προσπνέων σε ἀήρ· εἰς τόδε τὸ εὐρὺ καὶ διάφωτον τέρμα ἔσπευδεν ἐκεῖνος νὰ σὲ κομίσῃ ἀνεπιστρεπτεὶ διεωθῶν σε ἀνὰ τὸ κενόν!

Ναί, τοῦτο ἐπόθει· νὰ θάλλῃς ἐφεξῆς ἀμάραντον ἐν τῇ ἀενάῳ τοῦ κύματος δρόσῳ, νὰ βαυκαλᾶσαι ὑπὸ τῶν ἡδυλάλων αὐτοῦ φλοίσβων, καὶ ἀπὸ τῆς εὐρείας αὐτοῦ ἐκτάσεως μηδόλως ὡς ἐν τῷ πυκνῷ γενεθλίῳ δάσει σου ὑπὸ τῶν ἐπιπολαζουσῶν σκιῶν κωλυόμενον, νὰ ἀτενίζῃς τὴν ἀπὸ τῶν ὕψεων διαγελῶσάν σοι ἀκτῖνα τοῦ ζειδώρου φωτός! μειδία ὑπὸ τὴν ποθητὴν ταύτην ἀκτῖνα τὴν τὰ γλαυκά σου κύματα ἐπιχρυσοῦσαν, σμαραγδόχρυσον φύλλον, εὐδαιμονίζω σε.

Οὕτως, ὡς ὁ τὸ φύλλον ἀναρπάζων ἄνεμος, ἀχανὴς καὶ ἀέριος, γλυκὺς καὶ ἁπλετος, ἰσχυρῶς περικλύζει τήν, ὡς τὸ φύλλον ὑπὸ τὸν ἀέρα, ἐνηδόνως ὑπὸ τὰς θείας ἐπιπνεύσεις αὐτοῦ παλλομένην ψυχὴν ἡμῶν ὄερως τοῦ ὡραίου· ἐν τέλει δὲ ὅλως ἐν τῇ ἀερίᾳ ἀγκάλῃ περιλαβών, περιπλανᾷ αὐτὴν ἐν τῇ φύσει, καὶ ἀποτίθησιν εἶτα ἐν τῷ ἀπεράντῳ γλαυκοχρύσῳ τῆς ἰδέας πόντῳ, ἔνθεν αὕτη, ἐπὶ καλλιρρόθων εὐναζομένη κυμάτων καὶ ἐν τῇ αἰωνίᾳ δρόσῳ αὐτῶν ἀναθάλλουσα, εὐδαίμων προσατενίζει τὴν οὐρανόθεν ἐπιτελλομένην καὶ τὸν γλαυκὸν τοῦτον πόντον καταστράπτουσαν ἀκτῖνα, ἥτις ἐστὶ τὸ ἰδανικόν

ὡραῖον, τὸ εὐφεγγὲς αὐτῆς ἴνδαλμα. Ὦ! χαῖρε ἡ ἐν τῷ ἀπεράντῳ καὶ διαχρύσῳ τῆς ἰδέας πόντῳ μακαρίως ἐπαναπαυομένη ψυχή! μειδίαμα πρὸς τὴν οὐράνιον τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους ἀκτῖνα, ἧς τὸ μάγον ὄνομα ἡ ἐπὶ μακρὸν ῥιπίσασά σε πνοὴ τοῦ ἀερίου ἔρωτός σου διηνεκῶς σοὶ ἐψιθύριζε!

Ἀλλὰ μή, ἡ ψυχὴ ἡ ἐντὸς τῶν ἀερωδῶν πτερύγων τοῦ κατακυριεύοντος αὐτὴν εὐρυπετοῦς ἔρωτος περιεπτυγμένη, πρὶν ἢ ἔτι καταφάσῃ καὶ μαλακῶς ἀποτεθῇ ἐπὶ τοῦ γλυκυοῦ πελάγους ὃ σελαγίζει ἡ ἀπὸ τοῦ ἀδύτου τριαστέρου Ἥλιου καταυγαζομένη ἀκτὶς τοῦ ὑπερτάτου ὡραίου, μή, ἐν ᾧ χρόνῳ, παροδικῶς ἔτι τὴν φύσιν περιθέει, διὰ τοῦ ἐξυδερκοῦς αὐτῆς ὄμματος δὲν διορᾷ πολλαχοῦ γλυκερὰς ἀντανακλάσεις τῆς θαυμασίας ταύτης ἀκτῖνος.

Ναί!... διορᾷ, διορᾷ αὐτὴν μυστικῶς ἀπολάμπουσαν ἐπὶ τῆς μειδιώσης χροιᾶς τοῦ καλλιπετάλου ῥόδου, ἢ ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς τῆς δρόσου ψεκάδος, ἐπὶ τῶν χρυσιζόντων νεφῶν τῆς αὐγῆς ἢ ἐπὶ τῶν χρυσοφεγγῶν ἀστέρων τῆς ἠρεμαίας νυκτός· καὶ ὑπὸ τῆς γλυκείας ἐκλάμψεως τῆς μυστηριώδους χάριτος ἣν ἐπ' αὐτῶν ἡ ἀκτὶς ἐκείνη διαχέει, θωπευομένη, μαγευομένη ἡ ἀεροδίνητος ψυχή, νομίζει ὅτι τὴν οὐρανίαν ταύτην χάριν μέλπει ἐν τῇ ἀστρώδει νυκτὶ ἢ ἐν τῇ ἡλιοφεγγεῖ πρωΐᾳ ἡ μελίφωνος ἀηδών, ἧς τοὺς τόνους ὡς ἀγγελικὴν ᾠδὴν πρὸς τὸ ὡραῖον ἔνθους ἀκροᾶται.

Ἀλλὰ κάλλιον ἔτι διορᾷ τὴν θείαν ταύτην ἀκτῖνα συμπαθῶς ἐπιλάμπουσαν ἐπὶ τῆς ἀδαμαντίνης σταγόνος τοῦ γλυκεροῦ τῆς εὐσπλαγχνίας δακρύου, ἥτις στιλπνοτέρα καὶ μαγικωτέρα ἐστὶ τῆς ἐαρίτιδος δρόσου, ἐπὶ τοῦ ἀνθοχρόου ἐρυθήματος τῆς ἀρετῆς, παραδεισίου ῥόδου θαλλόντος ἐπὶ ἀγνῆς παρειᾶς, ὅπερ θελκτικώτερόν ἐστι τῶν τοῦ εὐανθοῦς λειμῶνος· ἐπὶ τοῦ ἓλαροῦ τῆς συμπαθείας μειδιάματος μᾶλλον σελαγίζοντος τὴν μορφὴν ἐφ' ἧς ἀνατέλλει ἢ ἡ πρώτη τῆς αὐγῆς λαμπηδὼν τὰ ἀγνὰ τοῦ αἰθέρος νέφη· ἐπὶ τῆς ἱερᾶς, τέλος, καὶ ὡραιοτέρας ἢ ὁ διάστερος τῆς νυκτὸς οὐρανὸς μορφῆς ὑπνώττοντος βρέφους!

Ὦ, ναί! εἶναι ἡδεῖα καὶ ἀληθῶς ἱερὰ ἡ μορφὴ τοῦ ὑπνώττοντος βρέφους· ἡδεῖα διότι πικρὸν πόνου δάκρυ οὐδέποτε ἐπαφῆκε ῥεῦσαν ἐπ' αὐτῆς τὸ καυστηρὸν ἴχνος του· ἱερὰ διότι κακεντρεχὲς ὑποκρισίας μειδίαμα οὐδέποτε ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀγρίαν λάμψιν του οὐδὲ τοῦ ψυχροῦ κόρου τῶν βιωτικῶν ἡδονῶν ἡ ρυτὶς ὠχρῶς αὐκὴν διηυλάκωσεν.

Εἶναι ἱερὰ διότι ὄναρ ἀρρήτως ἀγνὸν ἐπιχέει ἐπ' αὐτῆς αἰθέριον ὅλως αἴγλην· διότι τέλος, ὑπάρχει νῦν ὡραία ἀγγέλου εἰκών, ἣν θεοπνεύστως ἀριστοτέχνις χεὶρ, τὴν ἀφιστόν πως ἔκφρασιν τῶν εὐγενῶν αὐτῆς γραμμῶν τελειοῦσα καὶ ζωοποιοῦσα, μετατρέψει βαθμηδὸν εἰς πιστὴν καὶ ἀληθῆ τοῦ ἀπειροτελείου Θεοῦ εἰκόνα!.. καὶ ἡ ἀεροδίνητος παροδῖτις ψυχὴ ἐπὶ στιγμὴν πρὸ τῆς κοιτίδος τοῦ ὑπνοῦντος βρέφους τὴν ἀένακον πρὸς τὸ ἀχανὲς ἐκεῖνο τέρμα πορείαν αὐτῆς ἐπέχουσα, μετὰ θαυμασμοῦ ἀσπάζεται ἀοράτως τὸ χιονολαμπὲς αὐτοῦ μέτωπον ἀκριβῶς ἐκεῖ ἔνθα ἡ ἀκτὶς τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους ἀντανακλᾶται, καὶ ψελλίζει ἐν σεβασμῷ: «Ὦ! εἴθε, ἀγγέλου εἰκὼν εἰς θείαν εἰκόνα μέλλουσα νὰ διαπλασθῆς, οἰκτρὰ ἄγνοια ἢ ἀσύγγνωστος ἀκηδία, ἢ αἰφνίδιός τις τρόμος τῆς σοβαρᾶν εὐθήνην ὑπεχούσης χειρὸς ἢ ἡ τελείωσίς σου ἀνετέθη, μὴ ἐπενέγκοι ἐπὶ σοῦ ἀντὶ τελειώσεως παραμόρφωσιν, ἀντὶ ἀσπαστοῦ κάλλους ἀσχημίαν ἀπαίσιον! Ὦ ἀκτὶς ἱερὰ τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους ἀκτίς! ἐσαεὶ τὸ ἀγγελικὸν τοῦτο ἐκμαγεῖον ὡραΐζουσα, καταφωτίζουσα τὸ μετὰ φροντίδος ἐπ' αὐτοῦ προσπίπτον ὄμμα, ἐνίσχυε οὕτω, τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐργαζομένην χεῖρα, ἕως οὗ αὕτη, εἰς τὴν ἀρίστην τελειότητα προαγαγοῦσα αὐτό, αἰσίως δραξῆται τοῦ στεφάνου ᾧ ὁ Ὑπεράγαθος ἐπιβραβεύει τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτῆς ἱκανότητα, ἐφικομένην τοῦ σκοποῦ οὗ χάριν ὑπ' Αὐτοῦ ἐδωρήθη.

Ὑπνώττει τὸ βρέφος, ὑπνώττει γλυκὺ καὶ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ἡ αἴγλη ἀπαυγάζεται ἐπὶ τὴν θεσπεσίως μειδιῶσαν μορφὴν τῆς μητρός, ἥτις στοργικῶς ἐπ' αὐτοῦ προσκύπτουσα, ἐπισταλάζει γλυκὺ μαργαρίτινον δάκρυ.

Ὦ θεῖον δάκρυ καὶ μειδίαμα, ἄρρητα αἰσθήματα διαζωγραφοῦντα! ὦ ἐξαίσια στιγμὴ σιγῆς γλυκείας καὶ ἱερᾶς!... τότε ἐλαφρὸς, μονονουχὶ ἀνεπαίσθητος πτερυγισμὸς φύλακος νυκτίου ἀγγέλου θροεῖ μυστηριωδῶς καὶ ἡ ἐφισταμένη παροδῖτις ψυχὴ ἀφίησιν, ἁβρὸν στεναγμὸν ἡδονῆς!.... Ἀλλὰ τὸ εὐγενὲς τῆς στιγμῆς ἐκείνης μυστήριον ἐπαυξάνουσα, ἀντηχεῖ αἴφνης ᾠδὴ λιγεῖα καὶ τρυφερά, ἀργυρόηχος λαλιὰ αἰσθήματος· τότε ὁ νύκτιος λύχνος πᾶσαν ἀγωνίαν καταβάλλων ὅπως ἀντιστῇ κατὰ τῶν ἀνέμων, παύεται τῶν τριγμῶν αὐτοῦ καὶ τὰ περὶξ ἀόρατα πνεύματα τῆς ἐλαφρᾶς θροῆς τῶν ὅπως ἀκροάσωνται τῆς ᾠδῆς ἐκείνης δι' ἧς ἡ μήτηρ βαυκαλᾷ τὸ ὑπνώττον βρέφος.

Κοιμήσου, ἀγαπημένο μου! τὸν ὕπνο τὸν γλυκό σου,
'ς τῆς κλίνης σου τὸ πλάι,
πλανώντας βλέμμα τρυφερὸ 'ς τὰνθῶπο προσωπό σου,
λαχταρισμένη κι' ἀγρύπνη ἡ μάνα σου φυλάει.

Ἐσύ 'σαι ἀγάπη μου γλυκειὰ μεσ' 'στῆς ψυχῆς τὰ βάθη,
ἐσύ 'σαι ἡ ἐλπίδα μου ἡ ὀνειροπλασμένη·
ἐσύ 'σαι τὸ τριαντάφυλλο μὲ δίχως τὸ ἀγκάθι
πού 'ς τὴν καρδιά μου μεσ' ἀνθεῖ κι' ἀμάραντο ἀπομένει.

Σὲ ραίν' ἡ νύχτα χαροπὴ μὲ ἀστεριῶν ἀχτῖδες·
μ' ὀλόφωτο χαμόγελο σὲ κρυφοβλέπ' ἡ 'μέρα,
ἡ κρύα βρύσι σοῦ κυλᾷ ὀλάργυραις ρανίδες
ἀπὸ τὸν κάμπο πέρα:

Σὲ νανουρίζει τρυφερὴ σὰν αὔρα ἡ πνοή μου·
κοιμήσου, ῥόδο! ἀρετὴ ἂς ἶναι ἡ μοσχιά σου,
τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης μου ἀθάνατη δροσιά σου,
ζωὴ σου ἡ ζωή μου!

. . . . . .

Κοιμοῦ, παιδί μου! 'πὸ 'ψηλὰ ἐν' ἄσπρο περιστέρι
τοῦ παραδείσου λούλουδα θενἄρθη νὰ σὲ ῥάνῃ·
λούλουδα ὀπού τἄκοψε τῆς Παναγιᾶς τὸ χέρι
καὶ 'ς τὴ δροσιά της τἄλουσε, νὰ σοῦ γενοῦν στεφάνι.

Κοιμήσου κι' ὁ χρυσὸς ἀπτὸς θ' ἀπλώσῃ τὰ φτερά του
νὰ σ' ἐλαφροσκεπάσῃ·
ἂν χύσῃ ἀγέρας τῆς νυκτὸς τὸ κρύο ῥύσημά του,
ἡ ψύχρα μὴ σὲ φθάσῃ.

Κοιμήσου νᾶναι ὁ ὕπνος σου γλυκειὰ χαρὰ κ' εἰρήνη·
δὲς! τῶν ὀνείρων ὁ φανός, τὸ ἀργυρὸ φεγγάρι,
μὲ τὴς χρυσαῖς ἀχτῖδές του ἀπὸ 'ψηλὰ σοῦ χύνει
τὴν γαλαστιά του χάρι.

Κοιμήσου! βλέπε ὄνειρο χρυσὸ καὶ χαμογέλα...
πῶς μ' ἀγγελούδια 'ς τὰ ψηλὰ παίζεις χαριτωμένα,
καὶ κάθεσθε 'σὲ σύννεφο ὁλάργυρο καθένα
κ' αὐτὰ διαμάντια σοῦ κυλοῦν καὶ σοῦ φωνάζουν:
Ἔλα!

Κι' ἅμα τἀχνό σου σύγνεφο κυλίσῃ 'κεῖ κοντά τους,
αὐτὰ γελῶντας σὲ φιλοῦν 'ς τὸ κοραλλένιο στόμα,
καὶ τὰ μαλλιά σου πλέκονται μαζῆ μὲ τὰ μαλλιά τους
πόχουν τὸ ἴδιο χρῶμα.

Καὶ ἔπειτα σ' ἁρπάζουνε μὲ τὰ φτερά τους πάλι
καὶ 'ς τῆς γλυκειᾶς μανούλας σου σὲ φέρνουν τὴν ἀγκάλη·
αὐτό, παιδί μου, τὸ χρυσὸ θὰ ἦναι ὄνειρό σου·
αὐτὸ μὲ λέγ' ἡ ὄψι σου καὶ τὸ χαμόγελό σου...

Καὶ ὅταν ἐξύπνα!...» σοῦ λαλῇ τὸ πρωϊνὸ ἀηδόνι
ποῦ ἡ φωνή του δάκρυο καὶ χαμογέλο μου σμίγει,
ὅταν ἡ πρώτη τοῦ ἡλιοῦ ἀχτῖδα σὲ σιμόνει
καὶ μ' ἕνα φίλημα χρυσὸ τὰ βλέφαρα σ' ἀνοίγῃ,

θὰ 'θῇς νὰ γέρνῃ ἄγγελος εἰς τὸ λευκό σου στρῶμα.
καὶ θᾶν αὐτὸς ποῦ 'ς τόνειρο σὲ φίλησε 'ς τὸ στόμα.
καὶ τὴν ἡτεροῦγ' ἀνοίγοντας τὴν ἀργυρῆ του πάλι,
σ' ἔφερε 'ς τῆς μανούλας σου τὴν ἀνοιχτὴ ἀγκάλη.

Αὐτὸς μὲ ἐμὲ ὁλονυκτὶς τὸν ὕπνο σου φυλάει
σιμά σου, ἀκριβό μου·
καὶ 'ς τὴ στιγμὴ ὁποῦ γοργὸς 'ψηλὰ θὲ νὰ πετάῃ,
θὰ τοῦ φωνάξῃς χαροπό: «σὲ εἶδα 'ς τόνειρό μου!..»

... Σύ, Παναγιά, ποῦ ἔσφιξες παιδὶ 'ς τὴν ἀγκαλιά Σου
'ς τοῦ κόσμου τὸ 'λημέρι,
ποῦ μητρικὸ χαμόγελο καὶ δάκρυο ἡ καρδιά Σου
ἡ ἅγια τὸ ξέρει,

Σὺ ποῦ κρυφὰ τὴν ὥρ' αὐτὴ τὸ 'μάτι Σου μὲ βλέπει
ποῦ ἀγρυπνοῦμε μόνο Σὺ κ' ἐγὼ καὶ τάγγελούδια,
ἄχ! πάντοτε 'ς τὸν ὕπνο του λευκὴ ἁπλῶνε σκέπη
καὶ ραίνε το μέσ' 'ς τόνειρο οὐράνια λουλούδια!

Κάμε νὰ βρίσκῃ πάντοτε Οὐράνια λουλούδια,
εἰς τῆς ζωῆς τὸ δρόμο,
καὶ πάντοτε 'ς τὸν ὕπνο του νὰ βλέπῃ ἀγγελούδια
μὲ τὰ φτερὰ 'ς τὸν ὦμο!...»

Ὦ! χαῖρε, ἁγνὴ τοῦ ὑπνώττοντος βρέφους κοιτὶς χιονόλευκος ὡς τὰ ἐν τῷ ὀνείρῳ αὐτοῦ τοὺς ὁμοιομόρφους αὐτῷ ἀγγέλους ἐπὶ τοῦ αἰθέρος βαστάζοντα νέφη! χαῖρε σκηνὴ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπὶ γῆς συνενοῦσα πᾶν ὅ τι ἀγνὸν καὶ ὡραῖον, πᾶσαν γοητεύουσαν τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους ἔκφανσιν: δάκρυ καὶ μειδίαμα, ὄναρ καὶ ἄσμα. Ἀνάμνησιν καὶ Ἐλπίδα!....

Ἀνάμνησιν καὶ ἐλπίδα, ναί!... ἐν σοὶ ἡ ἀνθρωπότης, εὐχαρῶς ἀτενίζουσα, μιμνήσκεται τοῦ οὐρανοῦ ἐξ οὗ κατῆλθε, καὶ ἔνθους ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἱερᾶς ἀναμνήσεως, ἐν σοὶ πάλιν ἐλπίζει, ἄγγελε, ὅτι διὰ τῶν πτερύγων τῆς ἀγνότητος οὓς ἀοράτως φέρεις ἐπ' ὤμων, συντελέσεις ποτὲ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον βαθμιαίαν ἀνύψωσιν αὐτῆς.

Ὦ, εἴθε, εἴθε, λοιπόν, θαυμασία εἰκὼν τελειότητα προδιαγράφουσα, χάρμα οὐ μόνον τῆς φαντασίας διὰ τοῦ ἀστράπτοντος κάλλους ἀλλὰ καὶ τῆς καρδίας δεσπόζον διὰ τῆς ἠθικῆς ἐκφάνσεως, εἴθε σ' εὔλογοι τὸ ἀκτινόπληστον βλέμμα ἐπιρρίπτων ὁ παντεπόπτης Θεός!

Καὶ ἡ πλάνης τοῦ κόσμου ἐπόπτις ψυχή, ἡ, ὡς τὸ φύλλον ὑπὸ ἀειπνόου ἀέρος, ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς καὶ ἀόλου πρὸς τὸ ἰδανικὸν κάλλος ἔρωτος αὐτῆς, ἡδονικῶς φερομένη πρὸς τὸν χρυσόγλαυκον τῆς ἰδέας πόντον, μακρὸν ἐπὶ τοῦ θεάματος τούτου ἐφ' οὗ ἁπλέτως ἀνακλᾶται ἡ ἀκτὶς τοῦ ἰνδάλματος αὐτῆς ἐπιστᾶσα, ῥίπτει τέλος ὕστατον ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ὑπνώττοντος βρέφους φίλημα, καὶ καθ' ἣν στιγμήν, τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος, ὁ φύλαξ ἄγγελος, ὁ ἄγγελος τοῦ ὀνείρου, τὴν ἀερωδῶς θροοῦσαν πτέρυγα ἀόρατος τανύει πρὸς τὸν οὐρανόν, μακρύνεται καὶ αὕτη σιγηλὴ καὶ ἀνεμοφόρητος ἵνα τὴν αὐτὴν φαεινὴν ἀνάκλασιν, ἐρευνῶσα, ἀνεύρῃ ἐπὶ τῶν θαλλόντων ῥόδων, τῆς στιλβούσης δρόσου καὶ τῶν χρυσιζόντων τῆς ἀνατελλούσης αὐγῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ φαεινοτέρου τῶν χρυσῶν νεφῶν στοργικοῦ μειδιάματος, τοῦ ἡδίονος τῶν ῥόδων ἐναρέτου ἐρυθήματος, ἢ τοῦ λαμπροτέρου τῆς δρόσου συμπαθοῦς δακρύου.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Λ. ΠΡΕΒΕΖΙΑΤΟΥ.

Ο ΙΑΤΡΟΣ CHARCOT.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς 4]16 μεσοῦντος ὁ ἰατρὸς Charcot εὑρίσκετο νεκρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, αὐτὸς ὃς πρό τινων ἔτι ὡρῶν πλήρης ζωῆς ἀπηύθυνε τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ χαριεστάτην καὶ πως εὐτράπελον ἐπιστολὴν Καὶ ἰδοὺ τὸ χάριν τέρψεως ταξείδιον, ὅπερ ἐπεχείρησε σὺν τοῖς ἰατροῖς Debove καὶ Straus καὶ τοῦ γαμβροῦ τοῦ μεγάλου Pasteur κ. Vallery—Radot, μετεβλήθη εἰς ταξείδιον θανάτου, ἀτυχῶς διὰ τὴν τῶν εὐγενῶν γαλατῶν καὶ τὴν καθόλου ἐπιστήμην, ἧς ἔνθους μύστης διετέλεσεν ὢν ὁ ἐπιφανὴς ἀνήρ. Ὁ ἥδης παρ' οὐ πολλὰς ἀπέσπα ὑπάρξεις, οἱονεὶ ἐκδικούμενος ἀφήρπαζεν αὐτὸν διὰ βροτολοιγοῦ ἀληθῶς στυθικῆς παθήσεως, ὑφ' ἧς προσεβλήθη πρὸ ἔτους.

Τὸ ἔργον τοῦ Charcot τοσοῦτον εὐρὺ ὑπάρχει, ὥστε πρὸς ἀκριβῆ καὶ ὅσον ἐνεστὶ πλήρη αὐτοῦ ἐξεικόνισιν οὐ μόνον δεῖται χώρου πολλοῦ, ἀλλὰ καὶ μελέτης οὐ σμικρᾶς καὶ εἰδικότητος οὐ τῆς τυχούσης. Ἀνδρῶν τοιούτων οἱ βίοι οὐχὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα γράφονται· τοῦτο σὺν τῷ χρόνῳ συντελεῖται καὶ διὰ τῆς συμβολῆς πολλῶν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐξέστω ἡμῖν ὧδε τὰ κυριώτατα σημεῖα τοῦ ἐκλειψαντος ἀνδρός, ὅστις τοσοῦτον ἐδόξασε τὴν γενικὴν ἐπιστήμην, νὰ ἐκθῶμεν.

Ὁ *Jean Martin CHARCOT*, γεννηθεὶς ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ ἔτος 1825, μετὰ ἐξαιρέτους περὶ τὴν ἰατρι-

κὴν σπουδὰς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῷ 1853. Μετὰ τρία δ' ἔτη, ἤτοι κατὰ τὸ 1856, ὠνομάσθη ἰατρὸς τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῶν νοσοκομείων, ὑφηγητὴς δὲ κατὰ τὸ 1860 καὶ μετὰ ἔτη δύο διωρίσθη ἰατρὸς τοῦ μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ φιλανθρωπικοῦ ἱδρύματος Salpêtrière. Ἀπ' αὐτῆς δ' ἀναφαίνεται ὁ μέγας ἐπιστήμων διὰ σπουδαίων μελετῶν περὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τῷ 1873 ἐγένετο μέλος τῆς ἀκαδημίας τῆς ἰατρικῆς καὶ τῷ 1880 καθηγητὴς τῆς κλινικῆς διὰ τὰς νευρικὰς ἀσθενείας, ἕδρας εἰδικῶς αὐτοῦ χάριν ὁριοθείσης, κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ἔτος ἱδρύσατο τὰ *Archives de neurologie* τὸ σπουδαιότατον σύγγραμμα τῆς Γαλλίας περὶ τῶν ἀσθενειῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Τῷ 1883 ἐξελέγη μέλος τοῦ πανακαδημίου ὡς μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ὑπὸ μεγίστου ἔρωτος πρὸς τὴν ἐργασίαν φλεγόμενος, ἐγένετο, σὺν τοῖς Bouchard καὶ Chauveau, ὑποδιευθυντὴς τῆς *Revue de médecine*, διευθύνων ταυτοχρόνως τὰ *Archives de pathologie expérimentale et d' anatomie pathologique*, καὶ τὴν *Nouvelle Iconographie de la Salpêtrière*. Ἀναλογισθήτωσαν δὲ οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται ὅτι ἐν ᾧ χρόνῳ ἐν τοῖς ἔργοις τούτοις ἐπεδίδετο, ἐδίδασκε, ἐθεράπευε τὴν μεγάλην αὐτοῦ πελατείαν καὶ συνέγραφεν ἅμα. Καταλίπει περὶ τοὺς ἕνδεκα τόμους συγγραμμάτων σπουδαιοτάτων, μὴ καταλογομένων ἐν αὐτοῖς ἑτέρων τεσσάρων, ἂν μὴ καὶ πλειόνων, τόμων τῶν κλινικῶν μαθημάτων *Leçons de mardi* καὶ *Clinique de maladies du système nerveux*, ὧν ἡ δημοσίευσις ἀνατέθειται τῷ ἰατρῷ Guinon, γραμματεῖ αὐτοῦ.

Μέγα δ' ἐστὶ κατόρθωμα τοῦ ἐξόχου ἐπιστήμονος, συγκροτήσαντος σχολὴν ἐκ διασήμων ἀνδρῶν, οἷοι εἰσὶν οἱ καθηγηταὶ Bouchard, Cornil, Straus, Hayem, Debove, Joffroy καὶ ἄλλοι. Ἡ σχολὴ αὕτη, ἧς ἀρχηγὸς ἐγένετο ὁ Charcot διακρίνεται ὡς σχολὴ τῆς Salpêtrière. Γνωσταὶ εἰσι, νομίζομεν, αἱ μελέται τῆς σχολῆς ταύτης καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐξόχου αὐτῆς πρωτοστάτου ἐπὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ, καὶ αἱ ζητήσεις, αἵτινες προεκλήθησαν ἐπὶ τῶν μελετῶν τούτων. Μετὰ πολλὰ πειράματα κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς περιλαμβάνει πολλὰς καὶ διαφόρους νευρικὰς καταστάσεις: τὴν κ α τ α λ η ψ ι α ν, τὴν λ η θ α ρ γ ί α ν καὶ τὴν ὑ π ν ο β α σ ί α ν (somnambulisme). Ἡ ἀνάπτυξις τῶν παρατηρήσεων καὶ γνωμῶν ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος φαινομένου, ὅπερ παράδοξα τὰ νεῦρα τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ ἀπονομῇ αὐτῆς, δύναται νὰ πληρώσῃ πολλὰς σελίδας καὶ ἐστὶν ὑποκείμενον ἰδιαιτέρας μελέτης.

Ἀλλ' ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ φιλανθρώπου Charcot οὐ μόνον ἡ Γαλλία θλιβήσεται, ἀλλὰ πᾶσα ἡ σοφὴ Εὐρώπη, ἥτις ἐπίσης ἐτίμησεν αὐτὸν καὶ τὸ ἔξοχον αὐτοῦ καὶ θαυμάσιον ἔργον, καὶ ἧς τὰ ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα τιμὴν ἑαυτῶν ἐλογίζοντο ἀναγράφοντα τὸ ὄνομα τοῦ Charcot ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν μελῶν αὐτῶν. Ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Κιέλου, τῆς Βυρτζβούργης, καὶ ἄλλων ἦν ἅμα μέλος τῆς Royal Academy of Irland, τῆς Royal medico-chirurgical Sosiety of London, Edimburgh κλ. Οὕτω ὁρμηνεύσα ἡ ἐπιστήμη κατατίθησιν ἀμάραντον δόξης στέφανον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ περιοδέξου διαδόχου τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.*

ΣΤ'.

Ἡ Ἐκδρομή.

Ἐσκέφθη, ἐσκέφθη ἐπὶ πολὺ· καὶ ἀφῃρέθη καὶ ἀπερροφήθη καὶ συνεκεντρώθη εἰς ἐκεῖνο τὸ χειρόγραφον ἡ προσοχή του πᾶσα. Δὲν ἐφαντάζετό ποτε ὅτι ἦτο δυνατόν, νεαρωτάτη κόρη νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ φιλοσοφήσῃ ἐφ' ἑαυτῆς. Ἐθαύμαζε λοιπὸν τὴν ἡρωΐνην καὶ ἐν τῷ θαυμασμῷ ἠσθάνετο, ὅτι αὕτη κατεῖχεν ἤδη μέγα μέρος τῆς καρδίας του.

Ὅτε ἔκρυψε τὸ χειρόγραφον καὶ ἠγέρθη ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη δύσει. Ἐξῆλθε καὶ ἤρξατο νὰ βηματίζῃ ἀσκόπως, διευθυνόμενος ὅπου ἂν ἔφερεν αὐτὸν ἡ ἂν ἐτράπη ὁδός. Νέφη ἐρυθρόχρυσα ἐκόσμουν τὸν ὁρίζοντα· οἱ γρύλλοι μελαγχολικῶς τὸ ᾆσμά των ἐτόνιζον μονότονον καὶ που ἐμηνύριζον εἰσέτι κόσσυφοί τινες. Ὁ δὲ τῆς Φοίβης δίσκος ἐσελάγιζε πλησιφαὲς κατὰ ἀνατολάς. Ὁ φοιτητὴς προὐχώρει ἔτι. Λίφνης ἔστη. Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς φύσεως ὑπέμνησεν αὐτῷ τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ καὶ σὺν αὐτοῖς τὴν γράψασαν. Ἐπεθύμει νὰ ἔχῃ παρ' αὐτῷ τὴν νεάνιδα καὶ θαυμάζωσιν ὁμοῦ τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ. Ἐπόθει, νὰ τῇ λαλήσῃ περὶ μυρίων, ἵνα τῇ ἀπευθύνῃ πλείστας ἐρωτήσεις ἐπεθύμει· ν' ἀκούσῃ αὐτῆς ὁμιλούσης πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν πόθων της· ἤθελεν νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν περὶ τοῦ ἀπείρου. ὅπερ ἀνεφέρετο ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Ἤδη ἤρξαντο καὶ οἱ ἀστέρες ἐν τῷ οὐρανῷ νὰ φαίνωνται μαρμαίροντες· ἡ νὺξ προέβαινεν ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς γῆς τὸ πρόσωπον σκιάζουσα καὶ τὸ χρυσοῦν τῆς Φοίβης φῶς καθίστατο ζωηρότερον πλὴν ὅτε ὑπὸ τῆς νεφέλης ἐσκιάζετο· ἀλλὰ μετὰ στιγμάς τινας καὶ πάλιν ἐπανέλαμπε, μακρὰς δὲ τότε ἔριπτον σκιὰς τὰ δένδρα καὶ οἱ βράχοι.

Ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ χαρίεσσα καὶ γελόεσσα, ἡ οὐδέποτε μεριμνήσασα, εἰ μὴ περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐμελαγχόλα ἤδη. Ἡ νὺξ ἤρεσκεν αὐτῷ, μυστηριωδῶς ἐπέδρα ἐπὶ τῶν συναισθημάτων αὐτοῦ ἡ πένθιμος σιγὴ αὐτῆς.

Πόσον ὡραῖον θὰ ἦτο ἂν πάντοτε ἡ νὺξ τὴν γῆν μας ἐπεκάλυπτεν! ἐφώνησε μετ' ἀφελείας. Ἤρεμα βαδίζων ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον ἤδη. Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον οἱ καλοὶ χωρικοὶ ἐκάθηντο παρὰ τὴν τράπεζαν προσδοκῶντες αὐτόν. Προσεπάθησε νὰ φανῇ αὐτοῖς ἀτάραχος· ἔφαγεν ὀλίγον καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης του. Μυρίαι σκέψεις ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του ἀνεκυκῶντο καὶ τὸν ὕπνον ἀπεδίωκον, καὶ πάλιν ἀντικείμενον τῶν σκέψεών του ἦτο τὸ χειρόγραφον.

Πολλάκις πράγματά τινα τοσοῦτον ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ἡμῶν συστήματος ὥστε ἀκουσίως ἔτι ἀναγκαζόμεθα αὐτὰ κατὰ νοῦν νὰ ἔχωμεν, αἱ δὲ εἰκόνες τῶν ἀναπαρίστανται ἡμῖν καὶ ἀφ' οὗ παύ-

*) Ἴδε ἀριθ. 42, σελ. 808—809.

ωσιν αὐτὰ τὰς αἰσθήσεις μας προσβάλλοντα. — Πόσον ἀνήσυχος ἡ δεσποινὶς θὰ εἶναι ἀπολέσασα τὸ τεράδιον! διενοεῖτο καὶ ἐπεθύμει νὰ τῇ ἐπιστρέψῃ τοῦτο· ἀλλὰ πῶς; δὲν ἤθελε νὰ τὴν λυπήσῃ γνωρίσων εἰς αὐτὴν ὅτι τὸ περιεχόμενον ἐγίνωσκε. Μετὰ λύπης ἀπεφάσισεν νὰ τηρήσῃ σιγὴν καὶ κρατήσῃ τὸ ἄθρημα. Ἐν τούτοις ὕπνος ἐλάφρὸς τὰ βλεφαρά του ἔκλεισεν· ἐκοιμήθη μέχρι πρωΐας.

Ἡμέραι ἱκαναὶ παρῆλθον χωρὶς νὰ ἴδῃ τὴν νεάνιδα, ἀλλὰ πάντοτε περὶ αὐτῆς ἐσκέπτετο.

Τέλος ἐπέφανεν ἡ ἡμέρα ἡ τρισπόθητος, ἀνέτειλεν ἡ Κυριακή. Ἅμα τῇ ἠοῖ ἐπιφωσκούσῃ, τὸ σήμαντρον εἰς τὸν ναὸν τοὺς εὐσεβεῖς ἐκάλει χωρικούς. Ἠγέρθη ὁ Ἀρίστων καὶ φιλοκάλως ἐνδυθεὶς ἐξῆλθε. Κορασίδές τινες χωρικαὶ ἐσάρωνον τὰ πρόθυρα τῶν οἰκιῶν· ὀλίγον ἀπωτέρω χοῖροι γρύζοντες τὸν βόρβορον ἐκύκων διὰ τῶν ρυγχῶν, ἐκ διαλειμμάτων εὐσεβής τις χωρικὸς ἐφαίνετο μικρὸν κηρίον φέρων ἐν τῷ στροφίῳ πεπηγμένον παρὰ τὸν κρόταφον καὶ χωρῶν πρὸς τὸν ναόν. Ὁ νέος διηυθύνθη καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν ναόν, μικρόν, ἀλλὰ κομψόν, νεόδμητον, κατέλαβε στασίδιον καὶ προσέμενεν « ἰδεῖν τὸ τέλος ».

Ἐπειδὴ συνήθως εἰς τὰ χωρία ταῦτα ψάλται συστηματικοὶ δὲν ὑπάρχουσι, ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ ἱκανοποιηθῶσι, ψάλλουσιν οἱ τυχόντες ἐκ τῶν χωρικῶν, οἵτινες καὶ μετὰ ζήλου ἐπειδιώκουσιν νὰ χειροτονηθῶσι πρωτοψάλται ἢ καὶ λαμπαδάριοι, τοῦθ' ὅπερ θεωρεῖται ὡς κατόρθωμα καὶ οἱ τοιοῦτοι κατέχουσι τὰ πρωτεῖα ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ συνελεύσεσι τῶν χωρικῶν. Ὅταν δὲ χοροστατῶσιν, ἔχουσι πέριαὐτοὺς τοὺς διδόχους των, ἀπεκδεχομένους νὰ διαδεχθῶσιν αὐτοὺς ἐν περιπτώσει ἀπομαχίας ἢ χειρονάς τινος. Ψάλλουσι δὲ πάντες ἐλεεινῶς καὶ τρισαθλίως, ὡσεὶ ἀμιλλῶνται, τίς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον κατὰ τὴν κακοφωνίαν.

Ὁ φοιτητὴς ἀηδιάσας διενοεῖτο νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε αἴφνης βλέπει εἰσελθόντας τοὺς πυργοδεσπότας μετὰ τῆς νεκρᾶς των κόρης. Ἀφ' οὗ ἠσπάσαντο τὰς ἱερὰς εἰκόνας τοῦ προσκυνητηρίου, ἦλθον εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῦ ναΐδρίου χορὸν καὶ ἐτοποθετήθησαν ἀκριβῶς ἀπέναντι αὐτοῦ. Ἤδη πᾶν ἄλλο ἐσκέπτετο ἢ τὸ ν' ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τοῦ ναοῦ.

Ὅτε κατὰ πρῶτον συνήντησεν τὰ βλέμματά του ἐκεῖνα τὰ τῆς κόρης, ἠγωνίσατο νὰ ὑποστῇ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη καὶ ἀπέσυρε τὰ ἑαυτοῦ ἄκων. Δευτέραν δὲ φορὰν ἀπέφυγε τὴν συνάντησιν τοῦ βλέμματος ἐκείνης, τοῦ ἀφελοῦς πλὴν φλογεροῦ, δὲν ἔπαυσεν ἐν τούτοις νὰ τὴν βλέπῃ καὶ νὰ τὴν θαυμάζῃ.

Ἡ λειτουργία τέλος ἔληξεν ἡ ἱερά· ὁ νέος ἡτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὁπότε πλησιάσας τούτῳ ὁ πατὴρ τῆς Ἀναστασίας.

— Ἐὰν ἐπιθυμῆτε, ἔλθετε παρ' ἡμῖν νὰ λάβωμεν ὁμοῦ τὸ γάλα, εἶπεν.

— Εὐχαρίστως, ἀπεκρίνατο ὁ νέος καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ. Ἡ μήτηρ καὶ ἡ κόρη εἶχον ἤδη προαναχωρήσει.

Κάθ' ὁδὸν οἱ δύο ἄνδρες ὡμίλησαν περὶ τοῦ καιροῦ, περὶ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῶν λοιπῶν, ὥσπερ ποιοῦσιν οἱ μὴ ἔχοντες οἰκειότητα πρὸς ἀλλήλους, ὅταν δὲν ἔχωσιν ἀντικείμενον ἕτερον συνομιλίας, ἐνδιαφέρον ἀμφοτέρους.

Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸν πύργον, αἱ ἐν αὐτῷ ὑπεδέξαντο τὸν νέον προσηνέστατα. Μετὰ τὰς συνήθεις φιλόφρονας ἀνταλαγείσας φράσεις, ἤρξαντο ὁμιλοῦντες περὶ ἀνέμων καὶ ὑδάτων. Ὁ δὲ Ἀρίστων προσεπάθει νὰ μὴ φαίνηται ἀγνοῶν τοὺς τρόπους τοῦ φέρεσθαι. Συνδιελέξαντο περὶ τοῦ ναΐδρίου, περὶ τῶν ψαλτῶν, ἐν γένει περὶ τοῦ χωρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐκομίσθη ἐν κυάθοις καὶ τὸ γάλα. Τοῦτο λαβόντες ἠτοιμάσθησαν διὰ τὴν ἐκδρομήν.

Ἡ Ἀναστασία φέρουσα λευκὴν ἐσθῆτα ποδήρη ἐκ μετάξης μετὰ ζώνης κυανῆς πεποικιλμένης διὰ κεντημάτων καὶ πίλον ἀχύρινον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἦτο χαριεστάτη, ὡμοίαζε πρὸς πεταλοῦδαν ἑτοίμην πρὸς πτῆσιν.

— Εἰς τὸ δασύλλιόν μου! εἰς τὸ δασύλλιόν μου! ἐφώνει δεικνύουσα διὰ τῆς χειρὸς τὸ γνωστὸν ἡμῖν ἐκεῖνο μέρος. Μετ' ὀλίγον ἦσαν ἅπαντες ὑπὸ τὰς δρῦς τοῦ « ἄλσους τῆς Ἀναστασίας » ὡς ὠνόμαζεν αὐτὸ ἡ φιλόδοξος.

Ζ'.

Ἡ ἠχώ.

Ὁ Παῦλος μετὰ ἄλλων χωρικῶν ἔμελλε νὰ φέρῃ μετ' ὀλίγον τὰ ἐδέσματα. Ὁ νέος ἤρξατο νὰ συλλέγῃ ἄνθη, ἐν ᾧ ἡ κόρασις λαθοῦσα τὰ βλέμματα πάντων ἀπεμακρύνθη, ἵνα παραδοθῇ καὶ πάλιν εἰς τοὺς ρεμβασμοὺς αὐτῆς. Ἡ παρουσία τοῦ νεανίου ἔρριψεν αὐτὴν εἰς νέον πέλαγος ὀνείρων. Βύπρεστεῖτο νὰ ἀκούῃ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἐπεθύμει νὰ τὸν βλέπῃ βλέποντα αὐτήν.

Ὥρα περίπου παρῆλθεν. Ὁ Ἀρίστων εἶχε συναρμόσει ὡραίαν ἀνθοδέσμην, οἱ δὲ πυργοδεσπόται διελέγοντο ἐπιφυλακτικῶς ὑπὸ τὴν σκιὰν δρυὸς καὶ ποτε ἔριπτον βλέμματα κρύφια πρὸς τὸν ὡραῖον νεανίαν. Τίς οἶδε τί περὶ αὐτοῦ ἐσκέπτοντο!

Ὅτε τέλος ἔληξεν ἡ διάλεξις, ἡ μυστικὴ ἐκείνη, ἡ μήτηρ παρεστήρησε τὴν ἀπουσίαν τῆς φυλτάτης.

— Κόρη μου! ἐφώνησεν.

— Ὄρη μου! ἀπήντησεν ἀπὸ τῶν βράχων ἡ ἠχώ.

— Ἀναστασία! ἐπανέλαβεν ἡ μήτηρ.

— Ἀστία! ἐπανέλαβεν ἡ ἠχώ.

Ἡ κόρη ἐπεφάνη τρέχουσα, ὥσπερ δορκὰς ἀπὸ τῆς λόγχης ἐξελθοῦσα.

— Ἰδοὺ ἐγὼ ἐφώνησεν.

— Οὐ — ἐγὼ, ἐπανεφώνησεν ἡ ἠχώ. Ἡ κόρη ἐπλησίασε καὶ εἶπεν

— Ἄκουσον μῆτέρ μου, σοὶ ἀπαντᾷ καὶ ἄλλη φωνή· ἔχεις ἄλλην κόρην πλὴν ἐμοῦ; προσέθηκε μειδιῶσα. Εἶτα στραφεῖσα πρὸς τὴν ἠχὼ ἐκραύγασε.

— Τίς εἶ!

— Σύ! ἀπήντησεν ἀπὸ τοῦ βράχου ἡ φωνή.

— Βλέπετε, δεσποινίς ὅτι ὑμεῖς ἔστε μόνη καὶ οὐδεμίαν ἄλλην ἔχετε ἀδελφήν; Ἰδοὺ καὶ ἡ φωνὴ ἐκείνη μαρτυρεῖ αὐτό, ἀπαντῶσα εἰς τὴν ἐρώτησιν ὑμῶν «Σὺ εἶ» εἶπεν ὁ νέος

Ἡ νεᾶνις ἀπήντησε διὰ μειδιάματος. Θυμηδίαν ἐπέχυσεν εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ἡ εὐφυΐα τοῦ Ἀριστωνος, ὅστις προσέθηκεν.

— Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπέθανον καὶ αἱ νύμφαι τῶν ὀρέων καὶ αἱ δρυάδες τῶν δασῶν ἠφανίσθησαν, ἀλλ' ἡ τέλαινα ἠχὼ ὑπάρχει ἔτι, ἀόρατος δὲ μόνον ἀπαντᾷ ἡμῖν, ὁσάκις ἂν ἀπευθύνωμεν αὐτῇ τὸν λόγον. Ἀνέγνωτέ ποτε, δεσποινίς, ἐν ταῖς μεταμορφώσεσι τοῦ Ὀβιδίου τὸν μῦθον τῆς Ἠχοῦς καὶ τοῦ Ναρκίσσου;

— Δυστυχῶς ἀγνοῶ τὴν λατινικήν, δὲν περιῆλθε δέ ποτε εἰς χεῖρός μου μετάφρασίς τις, εἰ μὴ τεμάχιά τινα ἅπερ ἐν περιοδικοῖς ἀνέγνων μεταπεφρασμένα. Ἂν εἴχετε τὴν καλὴν θέλησιν νὰ διηγηθῆτε ἡμῖν τὸν μῦθον τοῦτον, ἠθέλομεν μείνει ὑμῖν εὐγνώμονες. προσέθηκεν ἡ κορασὶς χαύνως ἡμικλείουσα τὰ κροσσωφόρα βλέφαρά της, τοῦθ' ὅπερ κατεμάγευσε τὸν νεανίαν.

— Εὐχαρίστως ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐὰν εὐαρεστηθῆτε, ἀπαλλάξατέ με, παρακαλῶ, ὑμᾶς πρῶτον τοῦ ἐλαφροῦ τούτου βάρους· καὶ προσήνεγκε τῇ νεάνιδι τὴν ἀνθοδέσμην.

Ὑποκλίνασα ἐδέξατο ἐκείνη καὶ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἐν χαῦνον βλέμμα ὡς ἀντίδωρον· ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς χλόης ἀπέναντι ἀλλήλων παρὰ τοῖς γονεῦσι καὶ ὁ Ἀρίστων ἤρξατο ὡς ἑξῆς.

Η'.

Μῦθος περὶ Ἠχοῦς καὶ Ναρκίσσου.

«Υἱὸς τῆς Λειριόπης καὶ τοῦ Κηφισσοῦ ὁ ὡρκίος Νάρκισσος συνήνου ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀφέλειαν παιδὸς μετὰ τῆς ἀμιμήτου καλλονῆς τελείου νεανίου. Ἡ ξανθὴ κόμη του τὰς ἀκτῖνας ἀνακλῶσα τοῦ ἡλίου ἔστεφε χρυσῷ φωτὶ τὴν στρογγύλην κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοί του λάμποντες ὑπὸ πυρὸς ζωῆς καὶ χάριτος ἐνέπνεον ἀγάπην παντὶ τῷ βλέποντι. Ἀμύσταξ ἦτο ἔτι, ὅμοιος πρὸς κορασίδα καὶ συνεβίου μετὰ τῶν νυμφῶν, ἐξ ὧν πολλαὶ ἠγάπησαν αὐτόν. Ἀλλ' οὗτος ἄτεγκτος εἰς τὰς δεήσεις καὶ τοὺς θρήνους τῶν νυμφῶν οὐδέποτε οὐδεμίαν ἠγάπησεν.

«Ἡ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐρῶσα τοῦ Ναρκίσσου ἦν ἡ νύμφη Ἠχώ. Ἡ ἀθάνατος αὕτη κόρη ἦν ἄλλοτε εὔγλωττος καὶ λάλος οὐκ ὀλίγον, καὶ λόγοις ἀπατήσασά ποτε τὴν Ἥραν ἐτιμωρήθη παρ' αὐτῆς, οὐδέποτε νὰ ἄρχηται τοῦ λόγου, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ δὲ τὰς τελευταίας λέξεις τῶν ὑπὸ τῶν ἄλλων λεγομένων.

«Τρωθεῖσα αὕτη ὑπὸ σφοδροῦ πρὸς τὸν Νάρκισσον ἔρωτος παρηκολούθει αὐτῷ ἀόρατος ἀνὰ τὰ ἄλση καὶ τὰ ὄρη ποθοῦσα, νὰ βλέπῃ πάντοτε αὐτόν. Ὦ! πόσον ἐπεθύμει νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν τὸ φλογερὸν αἴσθημά της; Ὦ πόσον ἤθελε νὰ κλίνῃ γόνυ πρὸ τοῦ θνητοῦ ἐκείνου καὶ νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι ἀπείρως τὸν ἀγαπᾷ! ἀλλ' ἡ τιμωρία, ἥνπερ ἡ μεγάλη θεὸς ἐπέβαλεν αὐτῇ, ἀδύνατον καθίστη ταύτην νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς πόθους της. Ἤρκειτο μόνον βλέπουσα αὐτὸν καὶ θαυμάζουσα τὴν καλλονήν του. Προσεδόκα, ὅπως πρῶτος αὐτὸς ἄρξηται τοῦ λόγου. Ἡμέραν τινά, ἐν ᾧ ἐθήρευεν ὁ Νάρκισσος, παρουσιάσθη πρὸ αὐτοῦ ἡ καλὴ νύμφη. Μετ' ἀπορίας ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ νεανίας.

— Τί ζητεῖς;

— Τίς; ἀντηρώτησεν ἡ Ἠχώ.

— Σύ· εἶπεν ὁ Νάρκισσος.

— Σύ; ἠρώτησεν ἡ νύμφη.

— Ἐγὼ κυνηγῶ· λέγει ὁ νέος.

— Κ' ἐγὼ ἀπαντᾷ ἡ κόρη.

— Μήπως νομίζεις ὅτι σε ἀγαπῶ;

— Σὲ ἀγαπῶ! περιπαθῶς ἐφώνησεν ἡ θεία κόρη γονυπετήσασα πρὸ τοῦ ἀσπλάγχνου.

— Σὲ περιφρονῶ! τῇ λέγει.

— Πονῶ! ἀπαντᾷ ἐκείνη κλαίουσα·

— Βλπὶς ματαία!

— Ματαία! μετ' ἄλγους ἐπανέλαβεν ἡ θεία νύμφη ἐν ᾧ ὁ σκληρὸς νεανίας ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτῆς. Ἀλλ' εἴθε σιγῇ προσέθηκεν ἡ νύμφη καὶ σὺ νὰ ἐρασθῇς, ἀλλὰ νὰ μὴ δυνηθῇς ποτε νὰ πλησιάσῃς τὸ λατρευόμενον ὄν.

Ταῦτα εἶπεν ἡ ὡραία καὶ εἰσελθοῦσα εἰς σπήλαιον ἐκάθητο ἐκεῖ θρηνοῦσα, ἕως οὗ ὁ Ζεὺς εὐσπλαγχισθεὶς αὐτὴν μετέβαλεν εἰς βράχον καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐπαναλαμβάνει τὰς τελευταίας λέξεις, ἃς ἀκούει.

Ἐνταῦθα ὁ Ἀρίστων ἔστη ὀλίγον, ὅπως ἀναπνεύσῃ· πάντες ἤκουον αὐτοῦ μετὰ προσοχῆς. Ἀλλ' ἡ Ἀναστασία! ἐκείνη ἔπασχέ τι μεταφυσικόν. Ἐν ᾧ ὁ νεανίας διηγεῖτο, παρετήρει τοῦτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅσῳ προυχώρει ἡ διήγησις, τοσούτῳ ὡραιότερος παρίστατο εἰς τὰ ὄμματα αὐτῆς ὁ εὐτυχὴς ἐκεῖνος θνητός· τῇ ἐφαίνετο οὐράνιος, νεφελόεις, ὅμοιος πρὸς ἐκεῖνον, ὃν αὐτὴ ὠνειροπόλει. Καὶ ἐξηκολούθει νὰ τὸν βλέπῃ ἀπλήστως ὁσάκις δὲ ἐκεῖνος κρύφια βλέμματα πρὸς ταύτην ἔρριπτεν, ἐταράττετο ὁρῶν αὐτὴν μὴ ἀίρουσαν τὸ βλέμμα ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ φύσις ἐξετέλει τοὺς νόμους αὐτῆς τοὺς ἰσχυροὺς, τοὺς ἀδιαλείστους, τοὺς παναρχαίους. Ἀλληλεπίδρασις μυστηριώδης ἐπὶ τῶν παρθένων καρδιῶν τῶν νέων ἐτελεῖτο τὰς στιγμὰς ἐκείνας.

Ὁ φοιτητὴς ἐξηκολούθησεν.

«Ἐν τούτοις χρόνος δὲν παρῆλθε πολὺς καὶ ἡ ψυχὴ τῆς νύμφης ἐπληρώθη Ὁ ὡραῖος Νάρκισσος ἠράσθη τοῦ ἐνδάλματος αὐτοῦ, ὅπερ εἶδε κατὰ τύχην ἐντὸς τοῦ ἠρεμοῦντος ὕδατος ἀργυρᾶς πηγῆς· ὦ πόσον ἦτο δυστυχὴς ὁ τλήμων νεανίας μὴ δυνάμενος νὰ πλησιάσῃ καὶ ἐναγκαλισθῇ τὸ ὄν ὅπερ ἠγάπα! Ἵστατο ὥρας ὁλοκλήρους παρὰ τὴν πηγὴν θεωρῶν τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα· καὶ ὁσάκις ἂν ἔκυπτεν, ὅπως ἀσπάσθῃ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐτάραττεν αὐτὴν καὶ τὸ ἐν-

δαλμα ἀπώλλυτο. Καὶ τότε δὴ ἀπελπισίας πλήρους τείνων τοὺς βραχίονας ἐκραύγαζε: «Πρὸς τί με φεύγεις, ὦ πολυκλέπτον! πρὸς τί ἀποποιεῖσαι τῶν χειλέων μου τὸν ἀσπασμόν, ὡραῖον πλάσμα! Ἐπιφάνηθι! διότι ἄνευ τῆς σῆς θέας οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ζήσω δύναμαι». «Καὶ ταῦτα μὲν αὐτὸς πρὸς τὸ ἀγαπητόν του ἔνδαλμα ἐφώνει παραπονούμενος, ἡ δὲ νύμφη Ἠχὼ ἐκ τοῦ σπηλαίου πρὸς τὸν ἴδιον ἐπανελάμβανε τοὺς σπαρακτικοὺς τούτους λόγους. Ἀλλ' ὡς τὸ ἔνδαλμα ἀνάλγητον ἔμενεν εἰς τὰς κραυγὰς αὐτοῦ, οὕτω καὶ αὐτὸς εἰς τὰς τῆς δυστυχοῦς Ἠχοῦς.

«Πολλάκις ὁ Νάρκισσος ἐν ᾧ τὸ ἀγαπώμενον ἔβλεπεν ἔπελπις, ἄφθονα δάκρυα ἀνέβλυζον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ καὶ ἔπιπτον κατὰ σταγόνας ἐπὶ τῆς ἠρέμου τοῦ ὑγροῦ ἐπιφανείας. Καὶ πάλιν ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ, καὶ πάλιν ἠφανίζετο τὸ ὄν, ὅπερ ὁ Νάρκισσος ἠγάπα, καὶ πάλιν ἀνελύετο εἰς θρήνους ὁ ὡραῖος νεανίας, ἡ δὲ Ἠχὼ αὐτοῦ ἐπανελάμβανε. Τέλος ὁ Ζεὺς καὶ τοῦτον λυπηθεὶς εἰς ἄνθος μετεμόρφωσεν, ὅπερ ἄχρι σήμερον τὸ ὄνομά του φέρει».

— Ἰδοὺ αὐτό, εἶπεν ἡ κόρη δείκνυσα Νάρκισσον ἐπὶ τῆς ἀνθοδέσμης. Προσποιουμένη δὲ ὅτι ὀσφραίνεται τὸ ἄνθος ἐπέθηκε κρυφίως φίλημα ἐπὶ τῆς ἀνθοδέσμης, ὅπερ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ νεανίου. Ἠσθάνθη τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἰσχυρὸν παλμὸν εἰς τὴν καρδίαν, ὡσεί χεὶρ τις ἔσφιγξεν αὐτήν.

Ἀκούουσα ἡ κόρη τοῦ ὡραίου νεανίου πλήρης θαυμασμοῦ, ἠσθάνετο πρὸς τοῦτον κλίσιν, πόθον. ἔρωτα· ἐνόμιζεν ὅτι εὗρε τὸ ποθούμενον καὶ ἤδη ἐπεθύμει καὶ αὐτή, ὡς ἡ Ἠχώ, νὰ πέσῃ εἰς τοὺς πόδας του καὶ νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτὸν ὅτι αἴσθημα φλογερὸν κατέλαβεν αὐτήν.

Ὦ! καὶ ἂν ἐγνώριζεν ὅτι ἐκεῖνος ἦτο κάτοχος τοῦ χειρογράφου! ἀλλ' ἐνόμιζεν αὐτὸ κατεστραμμένον ἤδη.

«Καὶ νῦν ἐζήτει εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτόν. Τὸ ταλμηρὸν καὶ τὸ παράβολον τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, ὅπερ ἔγνωμεν, ὤθει τὴν νεάνιδα πρὸς τοῦτο.

Θ'.

Οἱ Εὐτυχεῖς θνητοί.

Μετ' οὐ πολὺ ἦλθον οἱ χωρικοὶ κομίζοντες τὸ γεῦμα. Παρεσκεύασαν αὐτοσχέδιον τράπεζαν καὶ οἱ δαιτυμόνες, τέσσαρες τὸν ἀριθμόν, ὁκλαδὸν περὶ αὐτὴν καθήσαντες ἤρξαντο τοῦ γεύματος διακονούμενοι ὑπὸ τῶν χωρικῶν. Ἡ ὁμιλία περιεστράφη περὶ τὰ φαγητά. Ὁ Ἀρίστων διηγεῖτο τὸν βίον τῶν ἐν Ἀθήναις φοιτητῶν καὶ διαφόρους θυμηδεῖς αὐτοῦ σκηνάς, ἡ δὲ Ἀναστασία ἔρριπτεν αὐτῷ ὑπόδρα φλογερώτατα βλέμματα.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἔλαβον τὸν καφέν, καὶ οἱ μὲν πυροδεσπόται κατεκλίθησαν ὑπὸ σκιὰν δρυός, οἱ δὲ χωρικοὶ ἐκάθησαν ὅπως γευματίσωσιν. Οἱ δύο νέοι ἐμακρύνθησαν ὀλίγον καὶ ἔστησαν ὑπὸ δένδρον πρώτην ταύτην φορὰν μόνοι· αἱ καρδίαι αὐτῶν ἰσχυρῶς ἐπάλλοντο. Σιγὴ ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν ἐπεκράτησε· τέλος ἡ κόρη πρώτη τὴν σιγὴν διέκοψε.

— Σύγγνωτε, εἶπεν, νὰ ὀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς ἐρώτησίν τινα: Ἂν σήμερον εὑρίσκετο Ἠχώ τις, ἥτις γονυπετοῦσα πρὸ ὑμῶν ἐξεφράζετο ὑμῖν παρίπαθῶς τὸν ἔρωτά της, ἄρά γε ἠθέλετε περιφρονήσει τὴν ταλαίπωρον δι' ἀρνήσεως;

Ἦτο ἀρκούντως εὐφυὴς ὁ νεανίας, ἢ ὥστε νὰ μὴ ἐννοήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης, ἀφ' οὗ μάλιστα ἀναγνοὺς τὴν ἐξομολόγησιν ἐγίνωσκε τὸν χαρακτῆρα τῆς κόρης. Ἡ κρίσιμος στιγμὴ ἐπέστη, ἀπῃτεῖτο ἡ κατάλληλος ἀπάντησις ἵνα ἐν θαρρύνῃ τὴν ὡραίαν πρὸς ἐξομολόγησιν· καὶ εἶπεν ἀφελῶς.

— Ἂν ἡ Ἠχὼ αὕτη ἦτο καλὴ καὶ θελκτική, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδεὶς βεβαίως θὰ εἶναι τοσοῦτον ἀγροῖκος, ὥστε νὰ τολμήσῃ, ν' ἀποποιηθῇ, μένων ἀναίσθητος εἰς τὰ θέλγητρά της.

Ἡ κόρη ἠρυθρίασε· δὲν ἤλπιζεν ἀπάντησιν τοιαύτην, τοιαύτην ὅμως ἐπεθύμει. Ὁ ὀξυδερκὴς ἐκεῖνος νεανίας ἐννοήσας τὰ διανοήματα αὐτῆς ἀπήντα καταλλήλως.

— Καὶ ἂν ἡ νύμφη αὕτη ἦμην ἐγώ; εἶπεν ἡ κόρη μειδιῶσα.

— Ὦ! τότε θὰ ἦμην ὁ εὐτυχέστατος τῶν θνητῶν!

— Ἆρα λοιπὸν ὁ εὐτυχέστατος τῶν θνητῶν! εἶπε καὶ ἔτεινεν αὐτῷ τὴν δεξιάν. Ἡ καρδία μου σοὶ ἀνήκει!

Ὁ φοιτητὴς πλήρης συγκινήσεως καὶ θαυμασμοῦ διὰ τὴν τόλμην τῆς νεάνιδος καὶ τὴν εἰλικρίνειαν ἔλαβε μεταξὺ τῶν ἑαυτοῦ χειρῶν τὴν λεπτοφυῆ τῆς κόρης καὶ κατησπάσατο αὐτήν.

— Εἰς τὸ ἑξῆς θὰ εἶσαι τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας μου, εἶπε, ἐξαγαγὼν δὲ ἐκ τοῦ θυλακίου τὸ τετράδιον ἐκεῖνο προσέθηκεν.

— Ἤδη λάβε τοῦτο, ὅπερ σοι ἀνήκει καὶ φύλαττε αὐτό· διότι εἶναι τὸ μέσον, ὅπερ τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπρὶξ συνέδεσεν.

Ἡ νεαρὰ ἀναγνωρίσασα αὐτὸ ἐθορυβήθη.

— Πῶς! ἀνέγνως . . . . ἐψέλλισε.

— Πρὸς τί ταράττεσαι, ἀγαπητή μοι; μήπως δὲν ἀνήκομεν ἀλλήλοις ἤδη;

— Ἔχεις δίκαιον. Καὶ πῶς εὑρέθη τοῦτο εἰς χεῖράς σου;

— Εὗρον αὐτό, καθ' ἣν ἡμέραν ἀνεχώρουν ἐκ τοῦ πύργου, ἡ θεία πρόνοια ἔστειλέ μοι τοῦτο, ἵνα με προπαρασκεύασῃ ὅπως δεχθῶ τὴν ἐξομολόγησίν σου σήμερον καὶ φανῶ ἄξιος τῆς εἰλικρινείας σου. Λάβε καὶ συμπλήρωσιν αὐτὸ καὶ γράψον νῦν τὰς νέας ἐντυπώσεις καὶ τοὺς νέους πόθους σου.

Ἡ ἐρατεινὴ λαβοῦσα ηὐχαρίστησεν, ἀμφότεροι δὲ διηυθύνθησαν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν καλῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐνετρύφων εἰς τὰ περισσεύματα τῶν κλασμάτων, πίνοντες θρακικὸν αἴθοπα οἶνον.

— Καλῶς τὰ χαίρεσθε παλληκάρια! ἐχαιρέτισεν ἡ κόρη.

— Νᾶσαι καλὰ κυροῦλα, ἀπάντησαν οἱ χωρικοί. Ὁρίστε!

Οἱ δύο ἐρασταὶ (καὶ νῦν δυνάμεθα οὕτω νὰ καλῶμεν αὐτούς) ἐκαθέσθησαν ὀλίγον ἀπωτέρω, τερπόμενοι ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ θορυβώδους γεύματος. Μετὰ τὸ τέλος τούτου οἱ χωρικοὶ εὔθυμοι καταστάντες ἤρξαντο ᾄδοντες διάφορα ᾄσματα τοῦ χωρίου, πρωτότυπα, ἅπερ εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ νέου.

Ι.

Φλυαριῶν τὸ ἀννάγωσμα.

Ὁ ζωηρότερος πάντων ἐν τῷ συμποσίῳ ἐκείνῳ τῷ ἀγροτικῷ ἦν νέος Γεώργιος καλούμενος, ἀνεψιὸς τοῦ ἐπιστάτου, ἔγγαμος, γιγνώσκων καί τινα κολλυβογράμματα, εὐθυμότατος καὶ κολοιοῦ λαλίστερος. Διὰ τῶν φωνῶν αὐτοῦ καὶ χειρονομιῶν ἐνώχλει τοὺς ᾄδοντας, ὁ Παῦλος ἀστειευόμενος λέγει πρὸς αὐτόν:

— Γιῶργο ἀνεψιέ, γιὰ πές πουλί.

— Πουλί.

— Νὰ μὴ φωνάζῃς πολύ.

— Χά! χά! χά! γιὰ πές καὶ τὸ αὐγό.

— Αὐγό.

— Βάλε νὰ πιοῦμε! Θυμηδία ἐπεχύθη γενική.

— Καλά, μὰ δὲν πάγει; ἐφώνησαν πάντες.

— Δὲν πάγει; Χμ. Καὶ ἁρπάσας τὴν βακάλιν ἤρξατο πίνων εἶτα δίδων αὐτὴν τῷ Παύλῳ, τσοῦξε, μωρὲ θεὶ νὰ ἰδῇς πῶς πάγει. Ἀκοῦς δὲν πάγει! Πάγει καὶ καλοπάγει καὶ καλοπαπαπάγει! Ἴσια μέσα 'ς τὴν καρδιὰ τρέχει τεύλογημένο καὶ τὴν ἀνοίγει καὶ τὴν κάνει τριαντάφυλλο, κατάλαβες; τριαντάφυλλο, δηλαδὴ εἰς τὴν Ἑλληνιστὶ ῥόδο καὶ τὸ λαδὶ τοῦ γαιδοῦλ-γιαγῆ, τὸ καλλίτερο εἰσόδημα τοῦ Κεζανλίκ, πόλις τῆς Βουλγαρίας κοντὰ ς'ταβαλκάμια, δῆλα δὴ Αἷμος, μεγάλο βουνό, ἴσια μὲ τὰ σύνεφα. Μωρὲ ἔκεῖ σοῦ κάμνουν ἕνα κασσέρι νόστιμο 'σὰν χοσμέρι καὶ τὸ λέν βαλκαμίσιο, γιατί εἶναι βουνίσιο. Νἄχῃς ἀπ' ἐκεῖνο τὸ κασσέρι εἰς ἑτοῦτο τὸ λημέρι καμμιὰ κατοστὴ δράμια, καθ' αὐτὸ πὸ τὰ Βαλκάμια καὶ νὰ φᾷς καὶ νὰ ἰδῇς! ὕστερα, φίλε μου, νὰ τραβήξῃς κ' ἕνα μαῦρο καὶ νὰ τὸ βάλῃς στραβά. Αἴ καὶ ἂν δὲν ἔχομε βαλκαμίσιο, μαῦρο ἔχομε. Καὶ ἁρπάσας τὴν βακάλιν κατέπιε πάλιν ἱκανὸν ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, εἶτα προσέθηκεν.

Μ. Η. ΦΙΛΑΝΘΙΔΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΝΕΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ.

Ὁ κ. MAX NORDAU.

Ἀνάγνωτε τὸ νέον σύγγραμμα τοῦ κ. Max-Nordeau καὶ θέλετε παραδεχθῆ ὅτι οὐδὲν ἄλλο κριτικῆς ἔργον τοῦ λοιποῦ πρέπει ν' ἀνάγνώστης καθότι θὰ πεισθῆτε ὅτι μόνοι οἱ ἰατροὶ ἔχουσι τὸ προτέρημα τοῦ κρίνειν ὑγιῶς τὰ ἔργα τῆς τέχνης, πᾶσα δὲ ἄλλη κριτικὴ ἀποβαίνει περιττή. Ἀνάγνωτε τὸν Max Nordau καὶ οὐδὲν ἔργον νεωτέρας τέχνης θὰ σκεφθῆτε πλέον νὰ διέλθητε· διότι ὁ κ. Nordau, δημοσιογράφος καὶ ἰατρός, ἐπιστημονικῶς ἀποδεικνύει ὅτι πάντες οἱ ἐπιφανέστεροι καλλιτέχναι καὶ συγγραφεῖς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος εἰσὶ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, ἰδιάζοντός πως χαρακτῆρος, οἱ δὲ θαυμάζοντες τὰ ἔργα των εἰσὶν ὑστεροῖκοί, ἢ τοὐλάχιστον νευροπαθεῖς.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἰδέα σοβαρῶν ἐπιστημονικῶν λόγων, ὅπως ἀπόσχω τοῦ λοιποῦ παντὸς ἔργου, ἔθελξέ με πως. Ἀλλὰ καὶ φόβος τις κατέλαβέ με πρὸς παραδοχὴν τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Nordau, σκεπτόμενον, ὅτι πρέπει νὰ ὁμολογήσω κατ' ἐμαυτὸν ὅτι ἡμῖν ὑστερικός, διότι ἐθαύμασά τινας τῶν συγγραφέων, οὓς ἀνοήτους καὶ παλίμπαιδας ἀποδείκνυσιν. Ἐν πλάρει διλήμματι εὑρισκόμενός τις, δι' ὀλίγης καλῆς θελήσεως, δύναται τέλος νὰ σωθῇ.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἄλλοτε ἀνέγνων, ἐν τινι ἀγγλικῇ ἐπιθεωρήσει μακρὰν μελέτην ἐκ σειρᾶς συλλογισμῶν ἀναντιρρήτων, μὴ ἀρκουμένων εἰς ἁπλῆν μόνον βεβαίωσιν, ἀλλ' εἰς τὴν διὰ πολυαρίθμων παραδειγμάτων ἀπόδειξιν, ὅτι ὁ Βίκτωρ Hugo συγγραφεὺς ἦν ἄνευ ταλάντου καὶ ποιητὴς ἀποτρόπαιος. Ἵνα δὲ κάλλιον πείσῃ τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ ὁ κριτικός, ὃς ἐπελήφθη τοῦ ἔργου νὰ καταρρίψῃ τὸν συγγραφέα, ἐφρόντισε νὰ συνοδεύσῃ ἕκαστον τῶν χωρίων αὐτοῦ διὰ μικρᾶς σημειώσεως δηλωτικῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἔργου, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἀπόσπασμα, τοῦ τόπου καὶ χρόνου τῆς δημοσιεύσεως, τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἐκδόσεως, τοῦ ἀριθμοῦ τῆς σελίδος, ὅθεν προῆρχετο ὁ στίχος κτλ. Εἶχον πλήρη συναίσθησιν ὅτι ἂν εἰς τοιαύτην σελίδα τοῦ δεῖνος ἔργου ἀνεύρισκον τὸν χωλαίνοντα στίχον, ὁ Βίκτωρ Hugo ἐξάπαντος ἦν ἐλεεινὸς ποιητής.

Μετὰ πολλοὺς διστάγμους ἀπεφάσισα τέλος νὰ προβῶ εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν ταύτην, καὶ εὗρον ὅτι ὁ χωλὸς στίχος, ὃν μοι ἐσημείωσαν, προῆρχετο ἐκ τοῦ ὡρισμένου βιβλίου· ἀλλ' εἶδον ἐπίσης ὅτι παρ' αὐτῷ ὑπῆρχον δέκα ἕτεροι στίχοι, ἢ ἑκατὸν, ἢ χίλιοι ἑξαισίας ὡραιότητος.

Ἄνευ φόβου λοιπὸν ἀνέγνων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Nordau καὶ λέγω ὅτι ἂν καὶ ἐν πολλοῖς ὁμοιάζῃ τὸ, περὶ τοῦ Βίκτωρος Hugo ἄρθρον τῆς Ἐπιθεωρήσεως *οὐδ' ἓν ἄτοπον δὲν εἶναι ἐκ τῶν περιεχομένων καὶ* διδακτικωτέρων ἔργων, ἅτινα δύναταί τις νὰ ἴδῃ, μέχρι τῆς ἀναπτοτέρας προχωροῦν ἀδικίας, ἀλλὰ ῥίπτον ζωηρὸν φῶς εἰς τὰ ὀλίγον μέχρι τοῦδε διαλευκαινόμενα ἀντικείμενα, ζωηρότατον ἐνίοτε, βλάπτον μᾶλλον ἢ διαφωτίζον.

Θαυμαστὴς γενόμενος τοῦ Lombroso ὁ κ. Nordau, ἐπεχείρησε νὰ συμπληρώσῃ οὕτως εἰπεῖν τὰς μελέτας τοῦ σοφοῦ τούτου περὶ τῆς μεγαλοψυΐας καὶ τῆς παραφροσύνης. Πρὸς τοῦτο ἐνεβάθυνε εἰς τὰς τῶν ψυχικῶν, διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν παρεκτροπῶν μελέτας τοῦ δόκτορος Morel, τὰς μᾶλλον προσφάτους ἐργασίας τῶν διασημοτέρων φρενολόγων, γάλλων ἢ ἄλλων, τὰς καθημερινὰς ἀνακαλύψεις ὅλως νέας ἐπιστήμης, τῆς ψυχοφυσιολογίας.

Οὕτως ὁπλισθεὶς, ἐπεχείρησε ν' ἀποδείξῃ ἡμῖν ὅτι ἐσμὲν, ἂν μὴ παράφρονες, ὅπερ ἐν τῶν ὁρίων τῆς διαστροφῆς τῆς φύσεως, τοὐλάχιστον εὑρισκόμεθα ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ. Τὸ εἶδος τῶν ἀποδείξεων, ἃς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θέσεως ταύτης ἐξελέξατο, ἐστὶν ἁπλούστατον: « ἡ ἐπιστήμη ἀσχολεῖται ὅπως εἰσαγάγῃ σημεῖα ψυχικὰ ἢ διανοητικά, δι' ὧν ἡ ἀλλοίωσις αὕτη δύναται νὰ διαγνωσθῇ ». Ὁ κ. Nordau, μὴ δυνάμενος νὰ ἐπενέγκῃ τὰς ἀναγκαίας περὶ τῶν συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν ψυχικὰς ἀποδείξας ἀρκεῖται εἰς διανοητικάς· ὅλον δὲ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐστὶ μακρὰ πραγματεία, καταδεικνύουσα ἡμῖν ὅτι πᾶν τὸ *δυνάμενον νὰ παρατηρηθῇ ἐν τοῖς ποιηταῖς, τοῖς* ζωγράφοις, τοῖς μουσικοῖς, ἐν ἄκρῳ εὑρίσκεται συμφωνίᾳ μὲ τὰ σημεῖα, δι' ὧν διαγινώσκεται ἡ ἀλλοίωσις τῆς φύσεως.

Δὲν δύναμαι νὰ διαφιλονικήσω τὴν ἰατρικὴν ταύτην θεωρίαν· τὰ ἐξαγόμενα, ἅπερ δίδει ὁ κ. Nordau, φαίνονται ἀρκούντως πειστικά. Θ' ἀρκεσθῶ ν' ἀναφέρω, μεταξὺ τῶν γενομένων ὑπ' αὐτοῦ προσεγγίσεων, τινὰς τῶν χαρακτηριστικωτέρων, αἵτινες θὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὸ νὰ δείξωσι τὴν τυφλωσιν, μεθ' ἧς ὁ κ. Nordau ἔγραψεν ὅλον αὐτοῦ τὸ βιβλίον.

Οὕτω π. χ. πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ τις περὶ τῶν σχολῶν, αἵτινες ἀπὸ πεντηκοντάδος ἐτῶν ἀρκούντως ἐπηνύθησαν; Πᾶς κριτικὸς ὀξύνους καὶ εὐσυνείδητος, ἤθελε παρατηρήσει ὅτι αἱ σχολαὶ αὗται ὑπῆρξαν μᾶλλον πλασταὶ ἢ πραγματικαί, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπενοήθησαν οὐχὶ ὑπὸ τῶν καλλιτεχνῶν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς μᾶλλον τῆς κριτικῆς, ἢ ἁπλῶς ὑπὸ δημοσιογράφων ἐπιθυμούντων νὰ δώσωσι μορφὴν μεγάλης κριτικῆς εἰς μικρὰ ἄρθρα, μᾶλλον δὲ ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ κόπου ἰδίας ἑκάστου βιβλίου ἢ ἔργου ἐξετάσεως.

Ἀλλ' ἡ παρατήρησις αὕτη ἐκώλυσε τὸν κ. Nordau νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν στιγμάτων τῶν νευρικῶν ἀσθενειῶν. Οἱ νευροπαθεῖς ζητοῦσιν ἀλλήλους καθὰ εὐχαρίστως ἀνέγνω που εἰς συλλογὴν ἰατρικῶν παρατηρήσεων. Καὶ πάραυτα ἀφομοιοῖ τὴν σύστασιν τῶν αἰσθητικῶν σχολῶν πρὸς τὸν συνδυασμὸν δύο βλακῶν, ἢ μᾶλλον πρὸς τὴν ἵδρυσιν συμμοριῶν καταδίκων. Ἀς μαρτυρήσῃ ὁ Liszt περὶ τοῦ πρὸς τὸν Wagner ἐνθουσιασμοῦ του. Ὁ κ. Nordau θὰ ἴδῃ ἐν τούτῳ σημεῖον ἐκφυλισμοῦ δι' ἀμφοτέρους. Συμφιλιοῦνται ὡς ποιοῦσιν οἱ βλᾶκες, θὰ εἴπῃ. Οὐδὲν ἄλλο λοιπὸν δύνανται νὰ ὦσιν ἢ βλᾶκες. Ἐγνώρισα κωφάλαλον, βλᾶκα, ὅστις μόνην εὐχαρίστησιν εἶχε νὰ ἐπιδιορθώνῃ παλαιὰ ὑποδήματα, ἔργον, εἰς ὃ μετὰ πάθους ἐπεδίδετο. Θὰ ἐρωτήσω τὸν κ. Nordau ἂν πρέπει νὰ συμπεράνω ἐκ τούτου ὅτι πάντες οἱ ὑποδηματοποιοὶ εἰσὶ κωφάλαλοι καὶ βλᾶκες, προτέρημα μόνον ὀλίγον διαφέρον.

Ἀφοῦ ὁ κ. Nordau πιστεύει διὰ τὸν Wagner καὶ Liszt ὅτι ἡ φιλία των εἶναι σημεῖον ἀλλοιώσεως τῆς φύσεως, διατί δὲν συμπεραίνει τοῦτο καὶ διὰ πᾶσαν φιλίαν; Διατί ἐπίσης δὲν γνωρίζει ἐν τῶν στιγμάτων τοῦ ἐκφυλισμοῦ, ἐν τῇ φιλίᾳ, τῇ συγγνωσθείσῃ τοὺς Goethe καὶ Schiller, τοὺς δύο συγγραφεῖς, οὓς θαυμάζει ἀνεξαιρέτως. Θὰ ἐρωτήσω ἐπίσης τὸν κ. Nordau διατὶ ἡ λατρεία τοῦ Wagner εἶναι ἀπόδειξις γενικοῦ ὑστερισμοῦ, ἡ δὲ λατρεία τοῦ Goethe, ἥτις ἐποιήσατο μείζονα ἀριθμὸν ἀνοησιῶν, δὲν εἶνε.

Θέλετε καὶ ἄλλα παραδείγματα τοῦ ὑπερβολικοῦ τρόπου τοῦ κ. Nordau; Παρετήρησα, λέγει, ὅτι βλᾶκες τινες κατέχονται ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ γράφειν· ἀποτελοῦσι δὲ σωρὸν τῶν γραφομένων. Ἰδοὺ λοιπὸν πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες πολλὰ παρήγαγον, τοὐλάχιστον ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀπαρέσκουσι τῷ κ. Nordau, χαρακτηρίζονται καὶ αὐτοὶ ὡς γραφομανεῖς καὶ τάσσονται ἐν τοῖς μωροῖς καὶ παλίμπαιδιν. Ἡ τάσις αὕτη ἐστὶν ἁπλῶς ὑπερβολικὴ καὶ παιδαριώδης, ἀρὸ παντός, ὅταν γνωρίζωμεν ὅτι ὁ κ. Nordau ἐκ τῶν γονιμωτέρων ἐστὶ συγγραφέων *τῶν ἡμετέρων χρόνων.*

Τελευταῖον παράδειγμα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐφαρμοζόμενον περὶ τῶν καλλιτεχνῶν τῶν κλινικῶν παρατηρήσεων. Ἂς μὴ ἔλθωσι νὰ ὑπερασπίσωσι τὸν Wagner ὅτι ἦτο μουσικός, λέγει ἡμῖν ὁ κ. Nordau. Ὁ σοφὸς Sollier δὲν εἶπεν ὅτι ἦν ἀπριβῶς μία τῶν λεπτομερειῶν τῶν βλακῶν καὶ παλιμπαίδων, τὸ ἔχειν τάσιν πρὸς τὴν μουσικήν; Ὁ Lombroso δὲν ἀναφέρει ἀριθμὸν συμπτωμάτων παραφροσύνης, καθ' ἣν οἱ φρενοβλαβεῖς τείνοντες ὑπὸ παρατηρήσεις, μέγα ἐδείκνυον μουσικὸν τάλαντον! Τέλος ἡ μουσικὴ θὰ ἐπιπροσθέσῃ ὁ κ. Nordau, οὐδένα ἄλλον δυναμένη νὰ ἔχῃ σκοπὸν ἢ τὴν γένεσιν συγκινήσεων, δὲν εἶναι καθ' ἑαυτήν, δι' ὅλους τοὺς εἰς αὐτὴν ἐπιδιδομένους, σημεῖον ἐκφυλισμοῦ τῆς φύσεως. Ἐὰν ὁ κ. Nordau ἔχῃ δίκαιον, διατὶ ἀλλαχοῦ ἀναφέρει ἡμῖν τὸν Beethoven;

Ἄλλως τε ὁ κ. Nordau καλῶς γνωρίζει ποῦ ἠδύνατο νὰ φέρῃ αὐτὸν ἡ θεωρία αὕτη. Πρόοδος κατ' αὐτὸν ἐστὶν ἡ *πρόσκτησις γνώσεων* ἐπὶ μᾶλλον πολυαριθμῶν ἐπὶ μᾶλλον σαφῶν, συνηρμολογημένων, τεταγμένων ἀναλόγως τῆς ἀξίας των. Πᾶν τὸ μὴ συντελοῦν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, εἶναι δύναμις σπαταλουμένη δι' αὐτόν. Πᾶν τὸ συντελοῦν εἰς ἀνάπτυξιν τῆς συμπαθείας, δυνάμενον λοιπὸν νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς βλάβην τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἐπιστροφὴ ἐστὶ πρὸς τὰ ὀπίσω, σημεῖον ἐκτροπῆς τῆς φύσεως.

Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι σκοπὸς τῆς τέχνης ἐστὶν ἡ ἀνάπτυξις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἡ πρόσκτησις ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον γνώσεων;

Ὑπερασπίσταί τινες τῆς καλουμένης ἐπιστημονικῆς τέχνης διϊσχυρίσθησαν τοῦτο. Ἡ τέχνη δὲν *δύναται νὰ ἦ ἐπιστημονική. Ὠφέλιμον ἤθελεν εἶσθαι* ἐὰν ὁ καλλιτέχνης ἦν ἐν γνώσει τῆς συγχρόνου του ἐπιστήμης, τῆς συγχρόνου του πνευματικῆς ζωῆς· διότι ἅπαντα ἐν ὅλῳ ἀποτελοῦσι μέρος τῆς ζωῆς καὶ οὕτω δύνανται νὰ ὦσιν πηγὴ συγκινήσεως· ἀλλὰ τέλος ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης δὲν εἶναι ν' αὐξήσῃ τὴν πηγὴν τῶν γνώσεων. Τὸ νὰ θέλῃ τις νὰ διδάσκῃ τὴν τέχνην, καὶ ταὐτοχρόνως παράγῃ καὶ συναισθήματα, ἐστὶν νὰ βαίνῃ ἐναντίον τοῦ νόμου τῆς διαστολῆς, ἔνθα ὁ κ. Nordau ἀναγνωρίζει ἀναντίρρητον σημεῖον προόδου. Οὕτω λοιπὸν οὐ μόνον ἡ μουσική, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι τέχναι θέλουσιν ἔχει σκοπὸν ὡρισμένον, ἀκριβῆ, εἰς τὰς δυνάμεις τῆς συγκινήσεως ἀπευθυνόμεναι. Ἐνταῦθα βλέπει ὁ κ. Nordau ὀπισθοδρόμησιν ἐν τῷ παρελθόντι. Πᾶσα λοιπὸν τέχνη ἤθελεν εἶσθαι σημεῖον ἐκφυλισμοῦ τῆς φύσεως.

**

Πέποιθα ὅτι ὁ κ. Nordau δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ τὸ ἐπιβεβαιώσῃ.

Ἀφεύκτως τὸ προσεχὲς αὐτοῦ ἔργον θὰ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θέματος τούτου. Ἤδη ἀφίνει νὰ τὸ διϊδωσιν ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ παρόντος ἔργου | « Ἡ ἐπιστήμη » λέγει οὗτος «δὲν ἐδίσταση τὰ καταστρέψῃ τὴν πίστιν, ἥτις ποιμαντρόπως, ἂν σωτήριος τῇ ἀνθρωπότητι, ὅσον ἡ τέχνη δὲν ἦτο. Δὲν θὰ διστάσῃ λοιπὸν νὰ καταστρέψῃ τὴν τέχνην, καθ' ἣν ἡμέραν θὰ πεισθῇ ὅτι ἡ τέχνη κατέστη ἀδυναμία καὶ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπότητος ».

Ὅπως ὁ κ. Nordau ἀναπτύξῃ τὴν ἰδέαν ταύτην, ἀναγκαῖον θὰ ἦτο ν' ἀρνηθῇ τινὰς τῶν ἰδίων αὐτοῦ θαυμασμῶν, τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, τὸν Λεονάρδον, τὸν Shakespeare, τὸν Servantes, τὸν Μολιέρον, τὸν Beethoven, τὸν Tourguenew καὶ τὸν κ. Γεώργιον Ohnet, διότι εἶναι μία τῶν παρηγοριῶν τοῦ κ. Nordau, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, ὅπως ἀγαπήσωσι τὸν κ. Ohnet. Ἀναγκαῖον λοιπὸν θὰ ἦναι ὁ ἀπαρνηθῇ ὁ κ. Nordau τοὺς θαυμασμοὺς τούτους, ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ τὸ πράξῃ ἐπιπολαίως καθότι ἐν τῷ παρόντι αὐτοῦ βιβλίῳ ἀφίνει νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἄλλοτε ὑπερήσπισε τὸν Wagner καὶ ἐθαύμασε τὸν κ. Zola. Ὥστε δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι φράσεις τινὲς δικαιολογήσεως θὰ τῷ ἐξαρκέσωσιν, καθ' ἣν ἡμέραν θὰ θελήσῃ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ ὅτι τὸ εἶναί τινα καλλιτέχνην καὶ ἀγαπᾶν τὰς ἐνδείξεις τῆς τέχνης εἶναι τὸ σημεῖον ἀδυναμίας τοῦ νοῦ, ἢ νευρικῆς ἀσθενείας, ὥστε πρέπει νὰ ἐργασθῇ ἡ ἐπιστήμη ὅπως μᾶς ἰατρεύσῃ.

Ἐννοεῖ τις ὅτι ἐξελεξάμην σκοπίμως ὑπερβολικὰ παραδείγματα, ἵνα καταδείξω ποῦ δύναται νὰ καταλήξῃ ἡ μέθοδος, ἣν μεταχειρίζεται ὁ κ. Nordau. Ἀλλὰ πόρρω ἀπέχω τοῦ νὰ διϊσχυρισθῶ ὅτι παντελῶς ἠπατήθη, σκοπῶν νὰ εὕρῃ σχέσιν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τύπων τινῶν καλλιτεχνικῆς δράσεως καὶ ἐνδείξεων ἰδίων τινων ἀσθενειῶν. Ἁπλῶς δὲ λέγω ὅτι περιστέλλων τὰς ἐνδείξεις του εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς τέχνης, θ' ἀφῄρει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς ἰδέας μέγα μέρος τῆς ἰσχύος, ἣν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ, διότι τέλος, ἀφοῦ τὸ νευρικὸν ἡμῶν σύστημα εἶναι τὸ πρῶτον ἐνεργοῦν αἴτιον παθῶν τῶν ζωϊκῶν, ψυχικῶν, διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν ἡμῶν ἐνδείξεων, θὰ ἠρμόζε τοὐλάχιστον νὰ ὑποδείξῃ ὅτι ἅπασαι αὗται αἱ ἐνδείξεις τῆς ἐπιστήμης ὡσαύτως καὶ τῆς τέχνης ἠδύναντο νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξέτασιν, ἐξαγόμενον ἀναντιρρήτως ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Nordau, διὰ τὸν θελήσοντα νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ποιουμένου τὸ ἑπόμενον συμπέρασμα : ὅτι «ἡ ἐπιστήμη εἶναι πάντοτε ἡ ὑγεία, ἡ δὲ τέχνη πάντοτε ἡ ἀσθένεια».

Ὁ κ. Nordau εὐχαρίστως ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἀπειρονται ἀποχρώσεις διαχωρίζουσι τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας ἀπὸ τῆς τῆς ἀσθενείας· ἀκριβέστερον θὰ ἦτο νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκεῖνο, ὅπερ ὀνομάζομεν κατάστασιν ὑγείας ἐστὶν ἡ καταφανὴς ὑπεροχὴ τῶν ὑγιῶν στοιχείων ἐπὶ τῶν νοσογόνων. Πολὺ ὀλίγα εἰσὶ τὰ ὄντα, ἐν οἷς αἱ δύο αὗται τῶν στοιχείων κατηγορίαι δὲν δύνανται νὰ συναντηθῶσιν. Καὶ ἐὰν παρετήρει τὰ πράγματα ὑπ' αὐτὴν τὴν ὄψιν θὰ ἔλεγεν πλείονας ἀληθείας, θ' ἀπέδιδε πλείονα δικαιοσύνην.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἠθέλομεν ἀπολέσει τὸ ὕψος μικροῦ οἴστρου ὅπερ ὁ κ. de Wyzewa ἐσημείωσεν ἤδη καὶ ὅπερ εἶναι πολὺ μᾶλλον τῶν ἀρχῶν τοῦ κυρίου Nordau, μία τῶν αἰτιῶν δι' ἣν ἀναγινώσκουσι τὸ βιβλίον του μετὰ ζωηρᾶς εὐχαριστήσεως. Διότι ὁ κ. Nordau μάτην συνεχῶς ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἡ λέξις ἀσθένεια, οὐδεμίαν, ἰδέαν μομφῆς συνεμφαίνει, καὶ ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἔχει πλέον ν' ἀναθεματίσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἐκψυλισμοῦ ἑνὸς Tolstoi, ἑνὸς Zola καὶ ἑνὸς Ibson, ὅσον δὲν ἀναθεματίζεται ἡ παθολογικὴ κατάστασις ἀνθρώπου, προσβληθέντος ὑπὸ τύφου, χολέρας. Εἶναι μᾶλλον σχεδὸν ἐπαινετὴς πρὸς τοὺς καταδίκους πάσης κατηγορίας. Ζητεῖ μᾶλλον νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσωσιν ἀλλὰ μὲ ὕφος ἀνδρὸς ἀποδεικνύοντος ὅτι τοῦτο γίνεται ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ μεγαλείτερον καλὸν τῆς Κοινωνίας, καὶ ὅτι οὐδὲν προσωπικὸν μῖσος πρὸς αὐτοὺς ἔχει. Ἐξ ἐναντίας, ὁ κ. Nordau θὰ εἶχε μυστικὰ μίσους αἴτια κατὰ τῆς τέχνης καὶ τῶν καλλιτεχνῶν ;

Ἔπεται τὸ τέλος. JEAN THIRREL.

(Μετάφρασις Ι. Φ. ΜΠΟΡΝΟΖΗ.)

Ο ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩι ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΚΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ.

Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀναπλάσει τῶν Ἀθηνῶν ἀναγινώσκομεν τάδε :

«Παρὰ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ἐφημερίου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας αἰδεσιμ. Ἰω. Σ. Dayes Δ. Θ. πληροφορούμεθα περὶ τῆς ἐν Λονδίνῳ ἱδρύσεως Συνδέσμου ἐγκρίτων κληρικῶν, καθηγητῶν τῶν ἐν Ὀξωνίᾳ καὶ Κανταβριγίᾳ πανεπιστημίων καὶ διαπρεπῶν ἄλλων προσώπων, προτιθεμένου τὴν φιλικὴν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν προσέγγισιν. Ἡ ἐφημερὶς Guardian τῆς 14 Ἰουνίου, ἀναγγέλλουσα τὸν σκοπὸν τοῦ τοιούτου ἱδρύματος καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ διαρκοῦς αὐτοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου, δημοσιεύει τὸ ἑξῆς ἄρθρον, ὅπερ ὁ ῥηθεὶς σεβάσμιος καὶ φιλέλλην κληρικὸς εὐηρεστήθη νὰ πέμψῃ, ἐν μεταφράσει, πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, εὐχαρίστως δὲ καταχωρίζομεν ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς « Ἀνακπλάσεως », γνωρίζοντες τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὴν τάσιν καὶ τὰς συμπαθείας τὰς ὁσημέραι, ἐν πνεύματι χριστιανικῷ, ἀναπτυσσομένας ἐπὶ τῇ πολυποθήτῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ἑνότητι ! Τὸ ἀγγλικὸν φύλλον οὕτως ἐκφράζεται. »

« Αἱ ἐν ταῖς στήλαις τῆς ἐφημερίδος ταύτης συνεχεῖς συζητήσεις περὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύουσι τὸ μέγα ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ θέσει αὐτῆς αἰσθανόμεθα, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἔλλειψιν ἑταιρισμοῦ καταλλήλου πρὸς μόρφωσιν τῆς περὶ αὐτῆς κοινῆς γνώμης. Τοιαύτην μελέτην τινὲς θεωροῦσι πρακτικοῦ σκοποῦ στερουμένην. Κατ' αὐτοὺς ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συμβαδίζῃ τῇ προόδῳ τοῦ αἰῶνος καὶ τοῦ λαοῦ, καταλειπομένων ὡς ἀχρήστων καὶ ἀπηρχαιωμένων τῶν ἱστορικῶν μόνον ἀξίαν ἐχόντων θεσμῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ φρόνημα τοῦ ἀγγλικοῦ κλήρου αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀνατολῆς τοὐναντίον ἀποτελοῦσι ζῶσαν πραγματικότητα. Ἂν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἦτο ἡ μόνη δικὸς τόπος τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, αὕτη οὐδέποτε θὰ ἠξίου ὅτι καὶ ἐκπροσωπεῖ ἐντελῶς τὸ πνεῦμα τῆς Χριστιανοσύνης. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ μόνη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ δύναται νὰ ἐπιζητήσῃ τὸ φρόνημα τριῶν ἐκ τῶν τεσσάρων ἐκπαλαι πατριαρχικῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες σώζονται μαρτυροῦσαι τὰ δόγματα τῆς ἀρχετύπου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ὡς ἐπίσης δύναται νὰ ἐκζητήσῃ τὸ φρόνημα τῆς μεγάλης ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας, περιλαμβανούσης ὀγδοήκοντα ἑκατομμύρια Χριστιανῶν, πλήρους ἀποστολικοῦ ζήλου καὶ ἐνεργείας καὶ ἀποτελούσης ἰσχυρότατον παράγοντα πολιτισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Οὕτως αἱ ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι οὐ μόνον παρίστανται ἄκρως ἐνδιαφερουσαι τοῖς μελετῶσι τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ ζῶσιν ὡς μάρτυρες τῶν ἀρχῶν τῶν πρώτων Χριστιανικῶν χρόνων.

« Ἀφ' ἑτέρου καὶ αὐταὶ τῆς Ἀνατολῆς αἱ Ἐκκλησίαι χρήζουσι τῆς συμπαθείας καὶ δικαιοῦνται εἰς τὴν ἀντίληψιν, ἣν ἡμεῖς δυνάμεθα αὐταῖς νὰ παράσχωμεν. Καὶ αὐταὶ ἴσως, ὡς ἄλλαι, τοῦ πνευματικοῦ βίου ὀλίγον τι ἐλαττωθεῖσαι ἐξέπεσον, εἶνε ὅμως ἀλήθεια ὅτι διέμειναν ἀκλόνητοι ἐπὶ αἰῶνας μέχρι σήμερον εἰς τὴν προγονικὴν ἀφωσιωμένοι ἀληθῆ ὀρθόδοξον θρησκείαν, ἐν δὲ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν τυγχάνωσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οὐχὶ πεπαιδευμένοι, ὁ δὲ πνευματικὸς βίος φαίνεται πως ληθαργῶν, ἔτι μᾶλλον χρήζουσι παρ' ἡμῶν εἰλικρινοῦς καὶ ἀδελφικῆς ἀντιλήψεως πρὸς ἀνόρθωσιν ἐλλείψεων, εἰς ἣν φαίνονται πρόθυμοι. Καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἐξ αὐτῶν παράδειγμα εὐσταθείας καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τῶν πατέρων τὰς παραδόσεις.

Ὁ « Ἀνατολικὸς Σύνδεσμος» προτίθεται διπλοῦν σκοπὸν ἐν τῇ πράξει.

« Πρῶτον τὴν δημοσίευσιν βιβλίων περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τελετουργίας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἁπλῆ τίς μάλιστα καὶ σαφὴς ἔκθεσις περὶ τῶν διαφόρων ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν, νομίζομεν, θὰ ἦτο πολλῶν ἄλλων χρησιμωτέρα, καθότι, ὅσον μέγα παρίσταται τὸ πρὸς αὐτὰς ἐνδιαφέρον, τοσαύτη δυστυχῶς εἶνε καὶ ἡ περὶ αὐτῶν κοινὴ ἄγνοια· ἡ ἀκριβὴς περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν διατάξεως ἔκθεσις θὰ συνετέλει πρὸς διασκέδασιν προκαταλήψεων καὶ ἀποτροπὴν ματαίων, ἂν κα ἐπ' ἀγαθῷ σκοπῷ, ἐπιχειρήσεων.

« Δεύτερον τὴν ἀποστολὴν δύο ἢ πλειόνων κληρικῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, οἵτινες, ἐκπληροῦντες τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ὤφειλον νὰ διάγωσι φιλικῶς πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὅπερ συνᾴδει τῇ προθέσει τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἄγγλου ἐπισκόπου Blyth· γινόμενοι δὲ αὐτῷ βοηθοί, θὰ συνέτεινον εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν αὐτοῦ ἑνότητα. »

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ. — Τὰ κινοσκόπια τῶν πέραν τῆς Γῆς κόσμων. — ΜΗΧΑΝΙΚΑ. — Ἡ μετάφρασις τῶν ἀλκῶν ἐν Ἀμερικῇ. — ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ἡ ἐπὶ τῶν ἀκτινίων ἐπίδρασις τοῦ φωτός. — Ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ πολυανθία. — Ψυχολογικὴ τοῦ μαγνητισμοῦ ἐπίδρασις.

Οὐδὲν ἴσως γεγονὸς προυκάλεσεν ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας μείζονα συγκίνησιν, οὐδὲν συνετάραξε τὴν φαντασίαν μᾶλλον τῆς ἰδέας τῆς παγκοσμίου ζωῆς καὶ τοῦ κατοικησίμου τῶν πέραν τῆς Γῆς κόσμων. Κατὰ τὴν ψυχολογικὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς κατὰ τὸν ΙΖον αἰῶνα ἐπελθούσης ἀνατροπῆς εἰς τὰς τέως κρατούσας κοσμολογικὰς θεωρίας ἐβεβαιώθη ὅτι, ἀντιθέτως πρὸς τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων, τὸ σύμπαν δὲν ἐπλάσθη μόνον δι' αὐτόν, ὅτι ἡ Γῆ οὐδόλως δικαιοῦται νὰ παρίσταται ὡς προνομιοῦχος καὶ ἐξαιρετικὴν μεταξὺ τῶν λοιπῶν κόσμων κατέχουσα θέσιν, ἀμέσως καὶ οἱονεὶ δι' ἅλματος γροῦθη εἰς τὴν παραδοχὴν ὅλως νέας ἀρχῆς, καθ' ἣν τὸ σύμπαν δέον ν' ἀποτελῆται ἐξ ἀπειρίας κόσμων, ὧν ἕκαστος ἔχει, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἡμετέρου, Ἥλιόν τινα ὡς κέντρον, ὅτι δὲ ἀδύνατον εἶνε νὰ δημιουργηθῇ τὸ ἀχανὲς τοῦτο σύνολον ἀσχέτως πρὸς τὴν ζωὴν καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἡ ζωὴ ἐκτείνεται πέραν τῆς μικρᾶς καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀσημάντου ἐν τῇ χορείᾳ τῶν ἄστρων ἡμετέρας Γῆς. Οἱ πέραν τῆς Γῆς κόσμοι κατοικοῦνται, ἡ ζωὴ ἐξαπλοῦται ἀφειδῶς ἐν τῷ διαστήματι ὑπὸ τὰς μᾶλλον ποικίλας μορφάς, ἰδοὺ τὸ νέον τοῦ ΙΖου αἰῶνος δόγμα, δόγμα ἀναφερόμενον εἰς τὸν τελικὸν λόγον τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος. Τὸ δόγμα τοῦτο γεννηθέν, ὡς ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης, ἐξ ἀντιδράσεως, ἐγένετο ἀσπαστὸν ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν τε σοφῶν καὶ τῶν ἀσόφων τῶν τριῶν αἰώνων, γαλδανίσαν ἰδίᾳ τὰ πνεύματα κατὰ τοὺς δύο πρώτους, χρησιμεῦσαν δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου (ΙΖου) αἰῶνος πρὸς ἐξοικειώσιν τῶν πνευμάτων μετὰ τοῦ ἀληθοῦς συστήματος τοῦ παντός, συστήματος ὀλίγον τότε διαδεδομένου. Καὶ σήμερον ἔτι, κατὰ τὸν οὐχὶ αὐθαιρέτως ἀποκληθέντα (σχετικὸν) αἰῶνα τῶν φώτων καὶ τῆς προόδου, δὲν λείπουσι τὰ ἐνασχολούμενα εἰς τὴν ζήτησιν τῶν τελικῶν λόγων πνεύματα, τινὲς δὲ καὶ ἰδιάζουσαν αἰσθάνονται ἡδονὴν ἀπασχολοῦντες τοὺς ὁμολογουμένως πολυπλήθεις αὐτῶν ἀναγνώστας διὰ τῆς παροχῆς αὐτοῖς πρὸς ἀνάγνωσιν συγγραμμάτων, ἐν οἷς ἀντὶ τῆς καθαρᾶς καὶ ὑγιοῦς ἐπιστημονικῆς τροφῆς πολλάκις ἀναγράφονται ὡς ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένα γεγονότα (κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν ὁπωσδήποτε ἐπιστημονικὰ ζητήματα πραγματευομένων φρασεολογίαν) αἱ ἰδιαιτικαὶ καὶ φαντασιώδεις ἀτομικαὶ τῶν γραφόντων σκέψεις.

Ἐὰν ἐκ τῆς πολυαριθμου χορείας τῶν περὶ τοῦ ἀποσχολοῦντος ἡμᾶς ζητήματος συγγραψάντων χωρίσωμεν τοὺς ἀληθῶς σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας ἀπὸ τῶν χάριν ἄλλων σκοπῶν ἢ καὶ δι' ἁπλῆς ἀντιγραφῆς ἢ καὶ χάριν ἐπιδείξεως ἀνυπάρκτου σοφίας ἢ καὶ ἀργυρολογίας χάριν — διότι γνωστὸν βεβαίως εἶνε πόσον ἀνάρπαστα γίνονται τὰ νεωτεριστικώτερόν τι, ἔστω καὶ μὴ ὁλοσχερῶς ἀληθές, πραγματευόμενα συγγράμματα — περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐνασχοληθέντων, ἀδύνατον ἡμῖν ν' ἀποκρύψωμεν τὴν ἡμετέραν ἀπορίαν ἐπὶ τῷ ὅτι ἄνδρες, ὁμολογουμένως ἀνώτεροι πάσης οἱασδήποτε ὑβρεως ὑποψίας, διέπραξαν τὸ ἀσύγγνωστον ἁμάρτημα νὰ συγχέωσι τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικὰ ζητήματα μετὰ τῶν ἀνικόντων εἰς τὴν φαντασίαν καὶ νὰ ὑπερπηδῶσιν οὕτω τὰ ὅρια, ἅτινα, σαφῶς διαγράφοντα τὴν δικαιοδοσίαν τῶν φυσιογνωστικῶν ἐπιστημῶν, ὁρίζουσιν

ἀσφαλῶς τὸ εἰς αὐτὰς ἀνῆκον πεδίον τῆς δράσεως. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, ἀνεπιφυλάκτως συνταασόμεθα μετὰ τοῦ κ. Faye, ὅστις ἀναγράφων τὰ ὑπὸ τοῦ ἐξόχου ἀστρονόμου τῶν νεωτέρων χρόνων πατρὸς Secchi ἐν τινι χωρίῳ τοῦ περὶ Ἡλίου (Le Soleil) συγγράμματος αὐτοῦ γραφέντα[1], παρατηρεῖ τῷ σοφῷ ἐκείνῳ ἀστρονόμῳ ὅτι «βεβαίως ταῦτα ἐκ καλῆς προέρχονται διαθέσεως· ἀλλὰ δέον νὰ γινώσκῃ τις νὰ διαστέλλῃ τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν καθαρὰν φαντασίαν ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν θετικὴν ἐπιστήμην ἀνήκοντος».[2]

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν ὁρίων ὑπέρβασις δὲν ἐγένετο μόνον, ὡς παρὰ τοῦ πατρὸς Secchi, ἐκ καλῆς διαθέσεως· διότι, πλὴν τῶν ὁμολογουμένως ἀστρονόμων πρώτης τάξεως, οἵτινες, εἴτε ἐκ προδιαθέσεως εἴτε καὶ ἐκ συγχύσεως τῶν ὁρίων τῶν φυσιογνωστικῶν ἐπιστημῶν, προέδησαν εἰς τὴν διατύπωσιν τοιούτων ὁμολογουμένως παρατόλμων περὶ τοῦ ὁπωσοῦν τοῦ ἡμᾶς ζητήματος ἰδεῶν, ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι, — οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ πολυαριθμότεροι, — οἵτινες ἐπωφελήθησαν ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτῶν θεωριῶν τὰς ἐκ καλῆς διαθέσεως ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν πρώτων ἀπαντώσας ἐκφράσεις, ἐπιτυχόντες οὕτω νὰ παρουσιάσωσι τὰς ἰδίας αὐτῶν περὶ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου φαντασιόδεις θεωρίας ἐν τελείᾳ (φαινομενικῇ) συμφωνίᾳ πρὸς τὰ ἀσφαλῆ ἀστρονομικὰ γεγονότα τῶν τελευταίων χρόνων εὑρισκομένας. Οὕτως οἱ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Ἐπικούρου ὑλισταὶ οὐδόλως ἀμφιβάλλουσι περὶ τῆς ἐπὶ πάντων τῶν ἄστρων ἐπεκτάσεως τῆς ζωῆς, κατ' αὐτοὺς δὲ αἱ αὐταὶ ἄλογοι δυνάμεις αἱ κατοικήσασαι τὴν Γῆν διὰ λογικῶν ὄντων ἀνευρίσκονται πανταχοῦ καὶ παντοχοῦ δέον νὰ καταλήξωσιν εἰς τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἐπίσης οἱ πανθεϊσταὶ βλέπουσι πανταχοῦ τὴν πνευματικὴν οὐσίαν ἀνταγωνιζομένην κατὰ τῶν ἐκ τῆς ὕλης κολυμάτων, ἀνυψουμένην κατ' ὀλίγον ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ αἰωνίῳ θεάτρῳ τοῦ σύμπαντος εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν ἑαυτῆς. Τούτοις ἕπονται οἱ μυστικοί, πιστεύοντες ὅτι αἱ ψυχαί, ἀπαλλαγεῖσαι τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος, πλανῶνται ἀπὸ ἄστρου εἰς ἄστρον ἀναζητοῦσαι ζωὴν νέαν, ἐπὶ μᾶλλον ἀνωτέραν, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἅπαντες ζητοῦσι νὰ στηριχθῶσιν ἐπὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἐρωτῶσι δὲ ἰδίᾳ τοὺς ἀστρονόμους παρὰ τῶν ὁποίων ἀναμένουσιν ὑποστήριξιν τῶν ἰδίων αὐτῶν δοξασιῶν, βεβαίως, δυσανασχετοῦντες ἐὰν οὗτοι ἐκφρασθῶσιν ἐπιφυλακτικῶς ἢ ὑποδηλώσωσιν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ πράγματος. Ἀλλὰ τί δύνανται οἱ ἀληθεῖς ἀστρονόμοι ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν προβαλλομένην αὐτοῖς ἐρώτησιν: Οἱ πέραν τῆς Γῆς κόσμοι κατοικοῦνται; — Βεβαίως, λέγει ὁ Faye,[1] ὁ ἀστρονόμος θὰ φυλαχθῇ καλῶς νὰ εἴπῃ ὅτι μόνον ἡ Γῆ κατοικεῖται, διότι οὐδὲν περὶ τούτου γινώσκει· ἀλλ' ἐὰν ἐξαναγκάσωσιν αὐτὸν ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παγκοσμίου ζωῆς, ἰδοὺ τί θ' ἀπαντήσῃ: Παρατηρήσατε τὸν οὐρανὸν καὶ ὁμολογήσατε ὅτι ἐκ τῶν μυριάδων τῶν ἀστέρων, οἵτινες καθίστανται ἡμῖν ὁρατοὶ διὰ τῶν διόπτρων, οὐδεὶς κατοικεῖται, διότι ἅπαντες εὑρίσκονται ἐν πλήρει πυρακτώσει, οὐδεὶς δὲ οὐδέποτε κατοικηθήσεται, διότι καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτοι σβεσθήσονται, καθ' ἣν ἐποχὴν ζῶν ὂν θὰ ἠδύνατο νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ψυχόντος καὶ παγέντος ἐπιπέδου αὐτῶν, δὲν θὰ ὑπάρχῃ, ἕνεκα τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἀπείρου ἀποστάσεως, αὐτῶν γειτονεύων ἥλιος, ὅστις νὰ ἠρτίζῃ καὶ νὰ θερμαίνῃ ἕκαστον τούτων.

Τῷ ὄντι, ἐξακολουθεῖ ὁ Faye, ζωὴ ἐν τελείᾳ ἀναπτύξει δὲν δύναται νὰ γεννηθῇ ἢ μόνον ἐπὶ τῶν ἐσβεσμένων, ἀοράτων πλανητῶν, οἵτινες ἴσως περιφέρονται περὶ τοὺς ἡλίους τούτους. Ἀλλὰ πῶς νὰ γνωρίσῃ τις ἐὰν οὗτοι κατοικοῦνται; οὐδὲ βλέπομεν κἂν τοὺς ἀστέρας τούτους. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς πλανήτας τοῦ ἡμετέρου κόσμου, οὐδέποτε ἀνεζητήσαμεν ἐν αὐτοῖς ἐνδείξεις, ἔστω καὶ ἐμμέσους, ζώντων ὄντων: εὑρίσκονται οὗτοι τόσον μακράν! Ἓν μόνον ἐν τῷ ἡλιακῷ κόσμῳ ὑπάρχει ἄστρον, ἡ Σελήνη, ἐφ' ἧς θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀνακαλυφθῶσι, οὐχὶ βεβαίως κάτοικοι (ἔπρεπε πρὸς τοῦτο νὰ ἔχωσιν ἀνάστημα ἴδον πρὸς τὰς πυραμίδας τῆς Αἰγύπτου), ἀλλ' ἀπαλαὶ τῆς ζωῆς ἐνδείξεις. Καὶ ἀνεζήτησαν μὲν ταύτας, ἀλλὰ μάτην: ἡ Σελήνη εἶνε ἔρημος. Ὡς βλέπετε, οἱ ὀπαδοὶ τῆς παγκοσμίου ζωῆς ἀποτυγχάνουσιν ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἀστρονόμους διαβήμασιν αὐτῶν.

Ἐπίσης ὁ ἀστρονόμος θὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ κατοικησίμου τοῦ σύμπαντος ἀνάγεται, διὰ τὴν ἡμετέραν, εἰς ἕτερον πολλῷ ἐκείνου μᾶλλον προσιτὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀληθῶς ἐνδιαφέρον, τὸ ζήτημα τῶν συνθηκῶν τῆς ἐν τῷ σύμπαντι ζωῆς. Μελετῶντες τοῦτο, θὰ ἴδωμεν πόσον αἱ συνθῆκαι αὗται εἶνε πολλαπλαῖ καὶ στενόχωροι, μάλιστα ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀνώτερα ὄντα, ὁπόθεν θὰ συμπεράνωμεν, οὐχὶ βεβαίως ὅτι μόνον ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σφαίρας αἱ συνθῆκαι αὗται ἐκπληροῦνται, ἀλλ' ὅτι ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἡλιακῷ κόσμῳ ὀλίγιστα ἐκπληροῦσιν αὐτὰς ἄστρα. Καὶ ἀγνοοῦμεν μὲν ἐὰν τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶνε κατῳκημένα, ἀλλ' ὅπερ δικαιούμεθα νὰ βεβαιώσωμεν εἶνε ὅτι τὰ λοιπά, πολλῷ τούτων πολυπληθέστερα, εἶνε ἐπίσης ἔρημα ὅπως καὶ ἡ ἡμετέρα Σελήνη.[2]

Τὴν μελέτην ταύτην τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς ἐν τῷ σύμπαντι θέλομεν ἀναλάβει ἐν προσεχεῖ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει, περιορίζοντες αὐτήν, κατὰ τὰ ἀνωτέρω σημειούμενα, μόνον μεταξὺ τῶν ὁρατῶν ἡμῖν πλανητῶν, ἤτοι τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἅτινα μετὰ τῆς ἡμετέρας Γῆς περιφέρονται περὶ τὸν δοτῆρα τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος ἡμέτερον Ἥλιον.

Μεταξὺ τῶν γεγονότων, ἅτινα προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἔκπληξιν τῶν σιγχρόνων, δι-

1) Τὸ χωρίον τοῦτο ἔχει ἐπὶ λέξει ὧδε:

«Τί νὰ εἴπῃ τις περὶ τῶν ἀπείρων τούτων ἐκτάσεων καὶ τῶν πληθουσῶν αὐτὰς ἄστρων; Τί νὰ σκεφθῇ τις περὶ τῶν ἀστέρων τούτων, οἵτινες ἀναμφιβόλως εἶνε, ὡς ὁ ἡμέτερος Ἥλιος, κέντρα φωτός, θερμότητος καὶ ἐνεργείας, προωρισμένα ὡς ἐκεῖνος νὰ διατρῶσι τὴν ζωὴν πολυαρίθμων παντοειδῶν πλασμάτων; Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, θὰ ἐφαίνετο ἡμῖν παράλογον τὶ νὰ θεωρήσωμεν τὰς εὐρείας ταύτας ἐκτάσεις ὡς μὴ κατῳκημένας ἐρήμους· αὗται δέον νὰ κατοικῶνται ὑπὸ νοητικῶν καὶ λογικῶν ὄντων, ἱκανῶν νὰ γνώσκωσι, νὰ τιμῶσι καὶ ν' ἀγαπῶσι τὸν δημιουργὸν αὐτῶν».

2) Sur l' origine du monde, ἐν σελ. 294.

1) Αὐτόθι, ἐν σελ. 295.

2) Αὐτόθι, ἐν σελ. 297.

καίως δύνανται νὰ ταχθῶσι καὶ αἱ ἐσχάτως μετ' ἐπιτυχίας ἀναληφθεῖσαι ἐπιχειρήσεις τῆς ἀπὸ σημείου εἰς ἕτερον μεταφορᾶς καὶ ἐγκαταστάσεως οἰκιῶν, χωρὶς οὐδεμία νὰ ἐπέλθῃ κατὰ ταύτας διατάραξις τῶν ἐν αὐταῖς ἐπίπλων, χωρὶς οὐδεμία νὰ θραυσθῇ κατὰ τὴν μεταφορὰν ὕαλος τῶν παραθύρων τῶν οἰκιῶν τούτων. Ἡ ἐπιτυχία εἶνε πλήρης, ἐντεῦθεν δὲ καὶ δικαία ἡ ἐκ ταύτης ἔκπληξις. Τὰ τέως θεωρούμενα ἀκίνητα καὶ μονίμως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς οἱονεὶ ἐρριζωμένα οἰκοδομήματα, οἰκοδομήματα, ὧν τὸ ὁλικὸν βάρος ἀνέρχεται πολλάκις εἰς χιλιάδας ὅλας τόννων, οἰκοδομήματα ἔχοντα σεβαστὰς τὰς διαστάσεις, μετακινοῦνται, μετατίθενται, μεταβάλλουσι θεμέλια καὶ συνοικίας. Τί τούτου μᾶλλον ἐκπληκτικὸν καὶ τί μᾶλλον ἀπίθανον καὶ μυθῶδες; Καὶ ἐν τούτοις τὸ γεγονὸς εἶνε βεβαιότατον καὶ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας ἐξακριβωμένον, ὡς τοιοῦτον δὲ μεταδίδομεν αὐτὸ τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, ἀφίνοντες αὐτοῖς ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς εὑρέσεως τῶν ἐκ τῆς πιθανῆς ἐν τῷ μέλλοντι γενικεύσεως τῶν ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἰδίᾳ πόλεσι ἐπιτυχῶς διεκπεραιωθεισῶν μετατοπίσεων ὁλοκλήρων, συσσώμων, οἰκιῶν ἀπὸ συνοικίας τινὸς εἰς ἑτέραν συμπερασμάτων.

Τὸ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος γεγονὸς δὲν εἶνε τὸ πρῶτον τῆς κατηγορίας ταύτης. Πρὸ ἑπτὰ περίπου μηνῶν[1] ἐγένετο ἐπιτυχῶς ἐν Rouen ἡ εἰς ἀπόστασιν 53 μέτρων μετατόπισις ἀμαξοστασίου σιδηροῦ, ἔχοντος μῆκος μὲν 50 μέτρων, πλάτος 30 μ. καὶ ὁλικὸν βάρος 150000 χιλιογράμμων. Τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπιχείρησιν διεδέξαντο πολλαὶ ἄλλαι ἐν Ἀμερικῇ, ἐσχάτος δὲ ἐγένετο ἐν Σικάγῳ ἡ εἰς ἀπόστασιν 106 ὅλων μέτρων ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς θέσεως μετατόπισις (συνοδευομένη ὑπὸ στροφῆς κατ' ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὸ δίον μ. τοῦ δρόμου) ὁλοκλήρου τριορόφου οἰκίας ἐκτισμένης ἐκ γρανίτου καὶ πλίνθων. Αἱ διαστάσεις τῆς μετατοπισθείσης οἰκίας εἶνε αἱ ἑξῆς: μῆκος 28, 65 μ., βάθος 25, 60 μ. καὶ ὕψος ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους 15 περίπου μέτρων. Τὸ ὁλικὸν βάρος αὐτῆς ἀνέρχεται ἐν στρογγύλῳ ἀριθμῷ εἰς 8100 τόννους· περιλαμβάνει δὲ 14 διαμερίσματα ἐξ 8 δωματίων ἕκαστον, ἤτοι ἐν συνόλῳ 108 δωμάτια. Ἡ πρὸς οἰκοδόμησιν αὐτῆς ἐδαπανήθησαν 240000 φράγκων, ἠγοράσθη δὲ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας τοῦ σιδηροδρόμου παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῆς ἀντὶ 315000 φρ. εἰς ἃ δέον νὰ προστεθῶσιν ἕτερα 100000 φρ., δαπανηθέντα ὑπὸ τῆς ἑταιρίας κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῆς εἰς τὴν νέαν αὐτῆς ἕδραν.

Ἡ ἐργασία τῆς μετατοπίσεως ἐγένετο ἐν συντόμῳ (καὶ βεβαίως ἀδύνατον εἶνε νὰ γείνῃ λόγος περὶ λεπτομερειῶν ἐν ταῖς σελίδαις ταύταις) ὧδε:

«ον Διέτρησαν τοὺς τοίχους τοῦ οἰκοδομήματος κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους καὶ διὰ τῶν οὕτω κατὰ ζεύγη ἀντικειμένων ὀπῶν διεβίβασαν ξυλίνας δοκούς. 30 ἑκατοστομέτρων πλευρᾶς, αἵτινες ἔξεχον ἑκατέρωθεν τοῦ οἰκοδομήματος περίπου κατὰ 1,50 μ. Εἶτα ἔθηκαν κάτωθεν ἐκείνων ἐγκαρσίας δοκούς, 38 ἑκατοστομ. πλευρᾶς, διαπερώσας ἐπίσης τοὺς ἀντικειμένους τοίχους τῆς οἰκίας. Οὕτως ἐκτιμάσθη εἶδος τι δικτύου (ἐσχάρας), ὑπὸ τὸ ὁποῖον προσήρμοσαν ἑξελίκτρας (vérins), καὶ ἐφ' οὗ ἐστηρίχθη μόνον διὰ τοῦ βάρους αὐτοῦ τὸ οἰκοδόμημα μετὰ τὴν τομὴν τῶν τοίχων εἰς τὸ ὕψος τῶν πρώτων διατρηθεισῶν ὀπῶν.

βον Διακοπείσης οὕτω πάσης ἀμέσου συγκοινωνίας τοῦ οἰκοδομήματος μετὰ τοῦ ἐδάφους προέβησαν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ὅλης οἰκοδομῆς κατὰ 1,07 μ., ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ὑπὸ τὰς ὑποκειμένας δοκοὺς διάταξις τῶν κυλίνδρων τῆς ὀλισθήσεως. Πρὸς τοῦτο ἀπῃτήθησαν 700 ἐν ὅλῳ ἑξελίκτραι, ἃς βαθμηδὸν ἀντικατέστησαν διὰ κυλίνδρων ἁρμοδίως ὑπὸ τὰς δοκοὺς τεθέντων, ὁπότε ἤρξατο ἡ ἐργασία τῆς ὀλισθήσεως, ἥτις, ἐννοεῖται, ἐγένετο μετὰ πολλῶν προφυλάξεων, καθ' ὅσον κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀπαιτεῖτο πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ ν' ἀποφύγωσι τὴν εἴτε διὰ σπειρώσεως (torsion), εἴτε διὰ μερικῆς συνιζήσεως καταστροφὴν τοῦ οἰκοδομήματος. Οὐδόλως ἄπορον ὄθεν, ἐὰν ἡ μέση ταχύτης τῆς μετατοπίσεως τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸ φαινομενικῶς ἐλάχιστον διάστημα τῶν 6,10 μ. ἡμερησίως.

γον Ἐπιτευχθείσης οὕτω διὰ τῶν πρὸς τοῦτο εἰς ἐνέργειαν τεθέντων μέσων τῆς διατηρήσεως τῆς ἀκαραιότητος τῆς οἰκοδομῆς εἰς τοιοῦτον μάλιστα βαθμὸν ὥστε, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, οὐ μόνον ρωγμὴ τῶν τοίχων νὰ μὴ σχηματισθῇ, ἀλλ' οὐδὲ μία κἂν ὕαλος τῶν παραθύρων νὰ θραυσθῇ καὶ διὰ δεξιοῦ χειρισμοῦ παρακαμφθέντος τοῦ ἐπικινδύνου σκοπέλου τῆς κατ' ὀρθὴν γωνίαν ἀλλαγῆς τῆς διευθύνσεως τῆς κινήσεως, ἥτις ὁμολογουμένως ἀπετέλει τὸ δυσχερέστερον μέρος τοῦ ὅλου ἔργου, ἡ μετατοπισθεῖσα οἰκία ἐτέθη ἐπὶ τῶν νέων αὐτῆς λιθίνων θεμελίων, κατασκευασθέντων διὰ τελείας ἀντιγραφῆς τῶν ἀρχικῶν αὐτῆς.

ΧΡΟΝΙΚΑ.— Καίται ἐπὶ πολλοῦ ἐβεβαιώθη ἡ ἐπὶ τῶν βακτηρίων ἐπιρροὴ τοῦ φωτός, οὐδέποτε ὅμως μέχρις ἐσχάτων ἠγρολήφθησαν ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι εὑρίσκονται ἐν αἰωρήσει ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Τὸ κενὸν τοῦτο ἐπληρώθη ἐσχάτως διὰ τῶν ὑπὸ τῶν κ. Buchner καὶ Mink γενομένων ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ταύτης περιστάσεως μελετῶν. Οἱ σοφοὶ οὗτοι ἐξετέλεσαν μελέτας ἐπὶ τῶν σημαντικωτέρων μικροβίων, οἷον τῶν τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς χολέρας καὶ τῆς σήψεως, μικροβίων αἰωρημένων ἐν καινῷ ἢ στειρωθέντι (stérilisée) ὕδατι, ὑποβληθέντων δὲ ὑπὸ τὰς ποικιλοτέρας περιστάσεις.

Διὰ τῶν πειραμάτων τούτων ἐβεβαιώθησαν ὅτι τὸ φῶς ἐνεργεῖ ἐξόχως καταστρεπτικῶς ἐπὶ τῶν μικροοργανισμῶν τούτων, ὅτι δὲ τὸ διακεχρωμένον φῶς ἐνεργεῖ ἀσθενέστερον τῆς ἀμέσου ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας. Πιθανὸν εἶνε ὅτι ἡ εὐγένεια τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν ἥλιον, ὅπερ ὅμως οὐδόλως ἀποκλείει τὴν ἐν τούτῳ συνεργασίαν διαφόρων ἄλλων παραγόντων.

Ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῇ ἐφημερίδι Leisure Hour ἀφηγήσει τοῦ ὑπὸ τῆς Miss Isabella Bishop ἐπιχειρηθέντος εἰς Θιβὲτ ταξειδίου ἀναγράφεται ὡς βεβαία ἡ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὕπαρξις τοῦ θεσμοῦ τῆς πολυανδρίας. Ἐν ταῖς οἰκογενείαις νυμφεύεται μόνον ὁ πρεσβύτερος υἱός, ἡ δὲ σύζυγος ἐκείνου εἶναι συνάμα καὶ σύζυγος πάντων τῶν νεωτέρων ἐκείνου ἀδελφῶν. Διὰ τοῦ κατὰ τὸν ὑγιᾶ πολιτισμὸν ἀποτροπαίου τούτου μέσου

1) Τὴν 6]18 φεβρουαρίου ἐ. ἔ.

κατορθοῦται ἡ ἐν τῇ βαρβάρῳ ἐκείνῃ χώρᾳ συγκέντρωσις τῆ οἰκογενείας περὶ τὴν μοναδικὴν ἑστίαν. Τὰ τέκνα ἀνήκουσι τῷ πρεσβυτέρῳ υἱῷ καὶ διακρίνονται διὰ τὴν πρὸς τοὺς πατέρας καὶ τὴν μητέρα ὑποκοὴν ὡς καὶ τὰ λίαν ἀνεπτυγμένα οἰκογενειακὰ αὐτῶν αἰσθήματα! Ταῦτα κατὰ τὴν Miss Isabella Bishop.

Καὶ ἄλλοτε, δοθείσης ἀφορμῆς, ἀνεγράψαμεν ἐν ταῖς στήλαις ταύταις τὰ ἀρνητικὰ ἐξαγόμενα τῶν ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ὄντων πειραμάτων, σχετικῶν πρὸς τὴν ἐπὶ τούτων ἐπιρροὴν τοῦ μαγνητισμοῦ. Σήμερον ἀνεγράψαμεν ἕτερα πειράματα, δι' ὧν ἅπαξ ἔτι ἐπιβεβαιοῦται τὸ ἀρνητικὸν ἐξαγόμενον τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πειραμάτων. Ἐσχάτως ἀνεκοινώθη εἰς τὸν ἀμερικανικὸν θεραπευτικὸν Σύνδεσμον (Association americaine de thérapeutique) ὑπὸ τῶν κ. Kennelly καὶ Peterson ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι, ὅπως βασανίσωσι τὴν γερμανικὴν θεωρίαν, καθ' ἣν ὁ μαγνητισμὸς δεσπόζει τοῦ ἀγωγοῦ τῶν κινητικῶν νεύρων καὶ προξενεῖ τὴν παραλυσίαν, ἔθηκαν ἐν κυλίνδρῳ μεταξὺ ἰσχυρῶν μαγνητῶν μικρὸν κύνα καὶ ἐκράτησαν αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἰσχυροῦ μαγνητικοῦ ῥεύματος. Περατωθείσης τῆς δοκιμῆς, ὁ κύων ἐξῆλθεν εὐκίνητος ὡς καὶ πρότερον. Τὸ πείραμα ἐπανελήφθη ἐπὶ μικροῦ παιδός, ὅπερ οὐδεμίαν ἐπίσης παρουσίασε φυσιολογικὴν διατάραξιν.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΤΗΣ ΙΒΣΕΝ. — *ΧΡΟΝΙΚΑ.*

Νεαρὰ ἀγγλὶς ταξειδιώτις, ἡ mis Alec Tweetie, ἀφηγεῖται ἐν τινι τῶν τελευταίων τευχῶν τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος *Temple Bar* ἐπίσκεψιν γενομένην πρό τινων μηνῶν ὑπ' αὐτῆς τῷ διασήμῳ νορβηγιανῷ δραματικῷ ποιητῇ Ibsen καὶ τῷ κ. Biörnson, διασήμῳ ἐπίσης συγγραφεῖ καὶ συγγενεῖ γενομένῳ τοῦ δραματικοῦ. Ἐκ τῆς χαριέσσης ταύτης ἀφηγήσεως, ἐν ᾗ ὁ λόγος περὶ τοῦ τοσοῦτον πάταγον προκαλοῦντος *συμβολικοῦ δραματικοῦ*, ἀποσπῶμεν μέρη τινά:

Ἦν ψυχρὰ καὶ χιονώδης πρωία, ὅτε ἐγνώρισα τὸν Ἔρρικον Ibsen. Τὸ ψῦχος ἦν τοσοῦτον δριμύ, ὥστε οἱ ἐν τῇ ὁδῷ βαίνοντες περιεβάλλοντο τῇ σιούρᾳ αὐτῶν. Ἀφικόμενοι εἰς ἣν κατευθυνόμεθα οἰκίαν, εἴδομεν τὸ ὄνομα τοῦ διδάκτορος Ἔρρικου Ibsen ἐγκεχαραγμένον χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ τοῦ τοίχου μεθ' ὑποδείξεως τοῦ δώματος ἐν ᾧ οὗτος κατῴκει. Κρουσθέντος τοῦ κώδωνος, παρέστη ἐν τῇ θύρᾳ ὑπηρέτρια νορβηγιανὴν φέρουσα στολήν. Εἰσερχόμεθα καὶ μετὰ μικρὸν εἰσαγόμεθα παρὰ τῷ ἐπιφανεῖ ἀνδρὶ ἐν μικρᾷ αἰθούσῃ, τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ. Ἠγέρθη ἐσφίγξεν ἡμῶν τὴν χεῖρα, ἐπανέθλιψεν δὲ αὐτὴν θερμότερον, ὅτε εἴπομεν αὐτῷ ὅτι ἐννοοῦμεν καὶ ὁμιλοῦμεν τὴν γερμανικήν.

Ὁ διδάκτωρ Ibsen ἐστὶ βραχὺς τὸ ἀνάστημα, ἔχων πρόσωπον, περιπλαισιούμενον, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ πυκνῆς τε καὶ λευκῆς κώμης. Ἀληθῶς δὲ ὅλον περιπλαισιοῦται, διότι πλὴν τῆς κώμης ὁ Ipsen φέρει παραγναθίδας καὶ περιδέραιον γενείου, τοῦ πώγωνος ὄντος ἐξυρισμένου. Οὕτως ὁλευθέρως καθορᾶται τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶ παράδοξον, διότι τὸ ἄνω χεῖλός ἐστι τοσοῦτον βραχύ, ὥστε μόλις διακρίνει τις αὐτό. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὁλοστρόγγυλοι, κεκρυμμένοι ὄπισθεν τῶν διόπτρων, περιβάλλονται ὑπὸ ὑπερμεγέθων ὀφρύων. Τὸ σύνολόν ἐστι λίαν ἐκφραστικὸν καὶ ἀποδείκνυσι δύναμιν καὶ λαμπότητα ἅμα.

Ἔφερε μέλαιναν ἐνδυμασίαν, μακρὰν ῥεδιγκότα μετὰ δύο σειρῶν κομβίων, περιλαίμιον δὲ λευκὸν ἑσπερίδος. Ἐστὶ λίαν ἐπιψυλακτικὸς καὶ ἤρεμος; ἡ δὲ ὁμιλία αὐτοῦ βραδεῖα, καὶ ὅτε ἔτι ὁμιλεῖ τὴν νορβηγιακὴν διάλεκτον, διακρίνει τις ὅτι προτιμᾷ τὸ ἀκούειν τοῦ ὁμιλεῖν. Ἐξεφράσαμεν αὐτῷ τὴν ἡμετέραν λύπην, ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν πρότερον νὰ ἴδωμεν αὐτὸν κατὰ τὴν πρώτην μετάβασιν ἡμῶν εἰς τὴν Χριστιανίαν.

Τοῦτο ἐγένετο, διότι ἀπουσιάζον τῆς Νορβηγίας ἀπὸ τοῦ 1864, ἐπανῆλθον δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μάλιστα μὲν διέτριψα ἐν Μονάχῳ, ἀλλ' ἐπίσης διέτριψα καὶ ἐν Βερολίνῳ, Δρέσδῃ, Παρισίοις καὶ Ῥώμῃ.

— Διατί δὲν ἤλθετε καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τοσοῦτον περιηγησάμενος;

— Διότι ἀγνοῶ τὴν ἀγγλικήν, ὅπερ ἐμποδίζει με τοῦ γνῶναι τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ. Θὰ ἐπεθύμουν ὅμως νὰ μεταβῶ εἰς Ἀγγλίαν κυρίως ὅπως ἴδω τοὺς ἡμετέρους γέροντας. Ἐν πάσαις ταῖς χώραις τὰ κράτιστα τῶν ἔργων ἐκτελοῦνται ὑπ' ἀνδρῶν ἀγόντων ἡλικίαν ἀπὸ τοῦ τεσσαρακοστοῦ μηχρὶ τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους, ἀλλ' ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀνὴρ ὀγδοηκοντούτης κέκτηται παλλαικὴ ὅλην τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ. Θὰ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσω ἄνδρας, οἷος ὁ Γλάδστων, ὁ Σαλισβουρῆ, ὁ Ἐρβέρτος Σπένσερ.

Ἡ τράπεζα τοῦ Ibsen ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐπιστολῶν, μετὰ προσοχῆς ἀπεσφραγισμένων.

— Τοῦτό ἐστι τὸ πρωϊνὸν ταχυδρομεῖον μου. Μόνος γράφω ὅλας τὰς ἐπιστολάς μου, οὐδόλως ἔχω γραμματέα.

Ὁ Ibsen κατέχεται ὑπὸ ἀληθοῦς μανίας πρὸς τὴν τάξιν καὶ καθαριότητα. Ἐκτελεῖ πάντα βραδέως καὶ ἀσφαλῶς, μετ' ἀκριβείας ἐκτάκτου. Ἡ γραφὴ αὐτοῦ ἐστι θαυμασίως ἐπιμελημένη καὶ εὐανάγνωστος. Ἀφιεροῖ πάντοτε τοὐλάχιστον δύω ἔτη πρὸς σύνταξιν δράματος· γράφει καὶ ἐπαναγράφει ἀκόπως, πολλάκις δὲ συνέβη νὰ καταστρέψῃ ἐργασίαν πολλῶν μηνῶν, ὅπως ἐπαναλάβῃ αὐτήν. Τούτου ἕνεκα οὐδὲν λέγει περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ καὶ οὐδεὶς γινώσκει περί τι ἀσχολεῖται μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸ ἔργον παραδίδοται τῷ τυπογραφείῳ.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ, παρὰ τὸ μελανοδοχεῖον αὐτοῦ, εἴδομεν συλλογὴν ὅλην ἀθυρματίων, ἄρκτον ἐκ ξύλου, μέλανα διαβολίσκον, δύο ὄφεις τρεῖς θερματίνους γαλᾶς καὶ κονίκλους, ὧν εἷς παίζων βιολίον.

— Δὲν δύναμαι νὰ γράψω μίαν μόνην γραμμήν, εἶπεν ἡμῖν ὁ Ibsen, μὴ ἔχων τὰ ἀθυρμάτια ταῦτα πρὸ ἐμοῦ· ἀλλ' εἰ τι μὲ χρησιμεύουσιν οὐδαμῶς δύναμαι εἰπεῖν ὑμῖν, ἐπιπροσέθηκεν ὑπομειδιῶν, τοῦτο εἶνε τὸ μυστικόν μου.

Ἐντύπωσιν προὐξένησεν ἡμῖν ἡ σχεδὸν παντελὴς ἔλλειψις βιβλίων ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τούτῳ.

— Ἀναγινώσκω πάνυ ὀλίγον, εἶπεν ἡμῖν ὁ Ibsen, βιβλίον τι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Διατρέχω τὰς ἐφημερίδας· ἰδοὺ τὸ πᾶν.

Ἐπὶ τοῦ τοίχου ἦν παλαιά τις προσωπογραφία. Ἠρωτήσαμεν αὐτὸν ἂν ὁμοιάζῃ.

Ὦ! ὄχι! Πῶς μία ζωγραφία δύναται νὰ παραστήσῃ ἄνθρωπον ζῶντα; Ἀγαπῶ τὴν ζωγραφικὴν ἀλλ' ἡ προσωπογραφία οὐδαμῶς μ' ἐνδιαφέρει. Κέκτημαι καλάς τινας ζωγραφίας. Ἐπιθυμεῖτε νὰ ἴδητε αὐτάς; Ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ ἐστιατόριον αὐτοῦ, οὗ οἱ τοῖχοι ἦσαν ἐντελῶς κεκαλυμμένοι ὑπὸ παλαιῶν πινάκων τῆς γερμανικῆς σχολῆς, ὧν τινες ὡραῖοι. Ἐν τῇ αἰθούσῃ εἴδομεν πίνακας ἀνθέων καὶ ὀπωρῶν, τὸ πλεῖστον ἀρχαίους.

Ὁ Ibsen τοσοῦτον ἀγαπᾷ τὰς εἰκόνας ταύτας ὥστε φέρει αὐτὰς μεθ' ἑαυτοῦ πανταχοῦ. Φαίνεται δ' ὅτι εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἔχει ψυσικὴν κλίσιν. Ἐν ταῖς ἀναμνήσεσιν, ἃς ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἔγραψε περὶ αὐτοῦ, διηγεῖται αὕτη ὅτι καθ' ὅλην τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ὠνειρεύετο νὰ καταστῇ ζωγράφος.

Τὸ ἐπιψυλακτικὸν αὐτοῦ ἀπέτρεψεν αὐτὸν πάντοτε τοῦ νὰ ὁμιλήσῃ δημοσίᾳ. Ἅπαξ μόνον δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ. Τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐν τινι ἑστιάσει πρὸς τιμὴν αὐτοῦ συγκληθείσῃ ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν τῆς Χριστιανίας ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ αὐτῆς εἰς Νορβηγίαν. Τότε ἀνέγνω λογύδριόν τι, ὅπερ ἦν εἶδος φιλολογικῆς αὐτοβιογραφίας.

Ὁ Ibsen ἀγαπᾷ νὰ ὑποβάλλῃ τοῖς ὑποκριταῖς τῶν δραμάτων αὐτοῦ τὰ σχήματα αὐτῶν (leurs rôles), ἀλλ' ἀρνεῖται ὁριστικῶς νὰ παράσχῃ διασάφησίν τινα περὶ τοῦ νοῦ αὐτῶν.

Τῇ πρωΐᾳ, ἀποπερατωθείσης τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, ἐξέρχεται εἰς περίπατον ἀνὰ τὴν πόλιν. Εἶτα, μετὰ τὸ γεῦμα, τακτικῶς μεταβαίνει εἰς καφενεῖον, ἐν ᾧ ἀναγινώσκει ἐπὶ ὥραν τὰς ἐφημερίδας.

Τὸ μόνον αὐτοῦ τέκνον, ὁ Sigurd Ibsen, ὃς διῆλθε τὸ μέγιστον μέρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὅστις μετέφρασεν εἰς τὴν Γερμανικὴν τὸ τελευταῖον δρᾶμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐνυμφεύθη, ὡς γνωστόν, τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τοῦ πολλοῦ συγγραφέως Biörnson, ὡραίαν γυναῖκα μεθ' ὡραίας φωνῆς. Ἡ ἕνωσις αὕτη συνετέλεσεν εἰς τὴν προσπέλασιν τῶν δύω μεγάλων τῆς Νορβηγίας συγγραφέων, οἵτινες ἦσαν τέως διάλλακτοι.

ΧΡΟΝΙΚΑ.— Ἡ Γαλλικὴ-Κωμῳδία, ἥτις, ὡς ἐν καιρῷ ἀναγράψαμεν, ἀπῆν τῶν Παρισίων, ἐπισκευαζομένου τοῦ θεάτρου τῆς ὁδοῦ Ριοσελιέ, ἐδίδαξε δὲ ἔν τε τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν ἐπαρχιακαῖς πόλεσι τῆς Γαλλίας, ἐν αἷς ἐνθουσιώδους ἔτυχεν ὑποδοχῆς, ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους καὶ ἐπανέλαβε τὸ ἔργον αὐτῆς. Ὡς πρώτην δὲ τῆς ἐνάρξεως παράστασιν ὥρισε τὴν διδασκαλίαν δύω ἔργων τοῦ κλασικοῦ δραματολογίου αὐτῆς, ὧν τὸ μὲν τοῦ Ρακίνα, ἡ τραγῳδία *Britannicus*, τὸ δὲ τοῦ Μολιέρου, ἡ κωμῳδία *Malade imaginaire*. Ἐν τῷ *Britannicus*, ἐν ᾧ ὁ ἔξοχος τραγῳδὸς Mounet Sully ὑποδύεται τὸ σχῆμα τοῦ Νέρωνος, κατὰ τὸν κ. Sarcey, οὗτος εὑρίσκεται ἐν ἀπάτῃ. Τῇ ἐπιούσῃ ἐδιδάχθη ὁ *Ruy Blas* καὶ ὁ *Avare*. Αἱ ἐπισκευαὶ τοῦ θεάτρου ὑπὸ πάντων ἐπεκροτήθησαν, ἰδίᾳ ὁ φωτισμὸς αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ καὶ τις καινοτομία, ἐπιτρεπέντος ταῖς γυναιξὶ νὰ κάθηνται ἐν ταῖς ἕδραις τῆς ὀρχήστρας.

Τὰ περὶ παραιτήσεως τοῦ ἐπιφανοῦς ἀκαδημαϊκοῦ κ. Claretie ἀπὸ τῆς διευθύνσεως τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας δεινφαίνονται ἀληθῆ, οἱ μᾶλλον προσκείμενοι τῷ οἴκῳ τοῦ Μολιέρου οὐδαμῶς εἶπον τοιοῦτόν τι, ὁ δὲ Claretie ἀνέλαβε τὸ ἔργον αὐτοῦ στιβαρᾷ χειρί.

— Τὸ Vandeville παύσηται ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ σεπτεμβρίου διὰ τῆς διδασκαλίας νέας κωμῳδίας τοῦ Albin Valabrègue ἐπιγραφομένης Bas-Bleu, ἣ ἀκολουθήσει ἀφεύκτως ἡ *Madame Sans-Gêne*, ἡ νέα τρίπρακτος μετὰ προλόγου κωμῳδία τοῦ Sardou, περὶ ἧς ἐν προτέρᾳ Ἐπιθεωρήσει ἐποιησάμεθα λόγον καὶ ἧς τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὑποδυήσεται ἡ δεσποινὶς Réjane.

— Ἐν Λονδίνῳ ἠνοίχθη κατάλογος συνδρομῶν πρὸς ἀγορὰν ἐνθυμίου, προσενεχθησομένου τῷ διευθυντῇ τῶν θεάτρων Covent Garden καὶ Drury Lane, κυρίῳ Αὐγούστῳ Harris.

— Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας ἐχορήγησε τῷ Ὠδείῳ τῆς Μόσχας τὸ σεβαστὸν ποσὸν ἑνὸς ἑκατομμ. φράγκων πρὸς οἰκοδομὴν λαμπρᾶς αἰθούσης συναυλίας, προστρυνθείσης αὐτῷ.

— Ἡ Λέσχη τῶν Φίλων τῶν Ὡραίων Τεχνῶν ἐν Πέστῃ προσκήρυξε διαγώνισμα πρὸς σύνθεσιν βασιλικοῦ ὕμνου. Πέντε καὶ εἴκοσιν ἀγωνισταὶ παρουσιάσθησαν, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ἦσαν τοσοῦτον ἄθλια ὥστε οἱ ἑλλανοδίκαι ἠρνήθησαν νὰ τὰ λάβωσι κἂν ὑπ' ὄψιν.

— Ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοτύπου μελέτης γραφείσης ὑπὸ Lora Bernhardt ὁ Otis Colburn ἐποίησε μονόπρακτον δρᾶμα (pièce) ἐπιγραφόμενον: Ἱστορία τῆς Σάρρας Βερνὰρ (Histoire de Sarah Bernhardt).

— Ἡ Σάρρα Bernhardt εὑρίσκεται νῦν ἐν Βρασιλίᾳ. Κατὰ τὴν 2|14 ἰουλίου, ἡμέραν τῆς ἐθνικῆς ἑορτῆς τῶν Γάλλων, προσκληθεῖσα ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν ἔδωκεν ἔκτακτον παράστασιν. Ἐπωφεληθεῖσα δὲ τοῦ πράγματος ἐδημοσίευσε ῥεκλαμικὴν ἐπιστολήν.

— Ἀπεβίωσεν ὁ ἑταῖρος καὶ γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας κ. Eugène Garraud, ὃς ὑπῆρξε λίαν προσφιλὴς τοῖς συναδέλφοις αὐτοῦ, δεξιὸς δὲ ἐγένετο ὑποκριτής, οὐκ ὀλίγους χαρακτῆρας διαπλάσας.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπιόντος μηνὸς σεπτεμβρίου ἀπέρχεται ἡ γλυκύφθογγος Πάττη εἰς Νέαν Ὑόρκην, ποιουμένη ἔναρξιν τῆς ἀνὰ τὴν Ἀμερικὴν περιοδείας αὐτῆς. Ἡ περιοδεία αὕτη αὐξήσει τὴν περιουσίαν αὐτῆς κατὰ ἓν ἑκατομ. φράγκων.

— Ἡ διάσημος ἰταλὶς ἀοιδὸς Ἑλένη Theodorini, ἡ θαυμασθεῖσα ἐν τῇ *Hérodiade* καὶ τῇ *Cid* τοῦ Massenet, ἡ τιμηθεῖσα δὲ τοῦ παρασήμου Bene Meronti πρώτης τάξεως ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας καταλείπει τὴν σκηνήν, ὑπανδρευθεῖσα γνωστὸν Βέλγον, ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἡ δεσποινὶς Theodorini ἀνήκει εἰς καλὴν οἰκογένειαν, εἶνε ἀνεψιὰ τοῦ στρατηγοῦ Morzanú.

— Τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον ἀναγράφεται περὶ τοῦ μελοποιοῦ Alfred Keil, συνθέτου Εἰρήνης τινὸς διδαχθείσης ἐν τῷ Βασιλικῷ θεάτρῳ τοῦ Τοῦρινου κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα.

Οἱ ὑποκριταί, ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ προσήνεγκον αὐτῷ δύω πολυτίμους στεφάνους ἐν τοῖς ἄλλοις δώροις. Τούτους ἠθέλησε νὰ μετακομίσῃ εἰς Αἰσαβῶνα, τὴν πατρίδα

αὐτοῦ. Ἀφικομένου αὐτοῦ εἰς τὴν προτεύουσαν τῆς Πορτογαλλίας, ὑπεδέξαντο αὐτὸν οἱ φίλοι αὐτοῦ διὰ πολλῶν ἐνδείξεων τιμῆς· ἀλλὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦτον τὸ τελωνεῖον ἠθέλησε νὰ ψυχράνῃ. Θεωρήσαν τοὺς στεφάνους ὡς ἐμπόρευμα, ἐζήτησε δικαίωμα 80 φρ. δι' ἕκαστον χιλιόγραμμον, ἤτοι 1500 φρ. διὰ τοὺς δύο στεφάνους. Ὁ μελοποιὸς τῆς Εἰρήνης, ἐνοχλεῖται, ἠρνήσατο ν' ἀποπλήρωσῃ τὰ τελωνειακὰ ταῦτα. Ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως ἔμαθε ὅτι οἱ στέφανοι ἐπωλήθησαν εἶτα ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῷ.

Τὸ γεγονὸς δὲν δικαιοῖ τὴν στροφὴν τοῦ Lecock, «Les Portugais sont toujours gais».

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὴ κατάστασις ἐξακολουθεῖ ἐκτελοῦσα τὸ σημειωτὸν αὐτῆς βῆμα, κατὰ τοῦτο μόνον νέον τι ἐμφανίζουσα, ὅτι ἐπέδειξεν ἡμῖν τὸ νέον οἰκονομικὸν πρόγραμμα τοῦ κ. Τρικούπη. — Παράδοξος ὁ πρώην πρωθυπουργός, ἐπιλαθόμενος τῶν τραγικῶν περὶ ἐπαρκείας τῆς χώρας θεωριῶν αὐτοῦ, ὁμολογεῖ σήμερον διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου αὐτοῦ τὴν ἀνεπάρκειαν καὶ προτείνει καὶ αὐτός—τί τούτου παραδοξότερον; — ἐλάττωσιν τῶν τοῖς πιστωταῖς τοῦ κράτους πληρονομένων τόκων κατὰ πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν καὶ κατάργησιν τοῦ χρεωλυσίου. — Ὥστε ἄλλη ἐλπὶς σωτηρίας οὐδεμία, μάταια δὲ καὶ κενὰ ὅσα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ ἐλογοκόπει ἡμῖν ὁ κ. Τρικούπης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὴν πικρὰν ταύτην ὁμολογίαν συνοδεύει διὰ τοῦ ἰσχυρισμοῦ, ὅτι, ἂν μὴ οἱ ἀντίπαλοι αὐτοῦ ἐξηυτέλιζον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὴν πίστιν τοῦ κράτους, θὰ κατώρθου, τὰ ἀπὸ τῆς πίστεως ταύτης πλεονεκτήματα ἐκμεταλλευόμενος, νὰ κανονίσῃ προϊόντος τοῦ χρόνου τὰ οἰκονομικὰ πράγματα τοῦ κράτους ἄνευ ἀδικήσεως τῶν πρὸς τοὺς πιστωτὰς ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, ὅτι δὲ νῦν, τῆς πίστεως ἐκλιπούσης, τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀδύνατον· ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιολογία αὕτη, ὁσαδήποτε καὶ ἂν ἐνέχῃ στοιχεῖα ἀληθείας—ἐνέχει δὲ ἀναντιρρήτως τοιαῦτα—δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἀθῴωσιν πολιτικοῦ ἀνδρός, ἀπομονήσαντος ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ ἐξαρτήσῃ ἀπὸ τῶν αἰσιοδόξων μόνον προσδοκιῶν αὐτοῦ, ἄνευ δὲ ἄλλης θετικῆς βάσεως, τὸ ἰδιωτικὸν οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ ἔθνους, οὗ τὰς τύχας διηύθυνεν.

Ἐν Σερβίᾳ ἀναμένεται ἡ ἔκβασις τῆς δίκης τῶν πρώην ὑπουργῶν, οὓς, ὡς γνωστόν, παμψηφεὶ ἡ ριζοσπαστικὴ πλειονοψηφία παρέπεμψεν εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, ὡς βεβαία δὲ θεωρεῖται ἡ καταδίκη δύο τουλάχιστον τῶν μελῶν τοῦ τέως ὑπουργείου τῶν φιλελευθέρων, τοῦ κ. Ἀβακούμοβιτς καὶ τοῦ κ. Ρίδαράτς. — Μᾶλλον εὐάρεστοι εἶνε αἱ εἰδήσεις περὶ τοῦ δυναστικοῦ τῆς Σερβίας ζητήματος, περὶ οὗ καὶ πρότερον ἤδη εἶχον ἀναγραφῇ ὅτι τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς ὁ πρίγκηψ Καραγεώργεβιτς παραιτεῖται πᾶσαν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀξίωσιν. Αὐτὸς ὁ μνηστὴρ πρὸς ἀντιπόκριτὴν τῆς σερβικῆς ἐφημερίδος «Βιδόλου» ἐδήλωσεν ὅτι τοῦ λοιποῦ παραιτεῖται πᾶσαν πολιτικὴν δρᾶσιν περιοριζόμενος εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτοῦ καὶ εὐχόμενος τῷ βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, ὅπως παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ποτήριον, ὅπερ κατεπίτρανε τὸν βίον τῶν προγόνων ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν· ἐν μόνον ποθεῖ ὁ νοσταλγίαν πάσχων ἡγεμονίδης, ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἅπαξ ἔτι, ἔστω καὶ ὑπὸ αὐτηρὰν ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν, νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πάτριον γῆν, τὴν ἑστίαν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τὸ πεδίον τῶν παιδικῶν του ἀναμνήσεων. — Ἐλπίζεται ὅτι ὁ εὐγενὴς οὗτος πόθος θὰ τύχῃ τῆς προσηκούσης ἐκπληρώσεως, ὅτι δὲ διὰ τοῦ γεγονότος τούτου ἀπαλλάσσεται ἐφεξῆς ἡ Σερβία τοῦ δυναστικοῦ αὐτῆς ζητήματος, ὅπερ κατὰ πᾶσαν ἐσωτερικὴν ἀνωμαλίαν εἴτε κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ τοῦ μνηστῆρος εἴτε τῇ πρωτοβουλίᾳ ἄκρων ζηλωτῶν τῆς δυναστείας τῶν Καραγεώργεβιτς ἢ δημαγωγῶν, ἐπιθυμούντων ν' ἁλιεύσωσιν εἰς θολὰ ὕδατα, ἀναφυόμενον, ἐδυσχέρανεν ἐπὶ μᾶλλον τὰ πράγματα.

Ἐκ Σοφίας διὰ Βιέννης, ἀξιοπιστοτέρα οὕτω γινομένη, μεταδίδοται ἡμῖν ἡ εἴδησις, ὅτι ὁ κ. Σταμπούλωφ ἤρξατο ἐσπευσμένως ἐκποιῶν τὴν ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν καὶ τὸ προῖὸν αὐτῆς καταθέτων εἰς ἀγγλικὴν Τράπεζαν. — Τὸ πρᾶγμα, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς εὐλόγως προσδοκωμένης ἐν τῷ μέλλοντι ὑπερτιμήσεως τῶν ἐν τῷ νεαρῷ κράτει ἀκινήτων καὶ τῶν ἐλπίδων, ἃς περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ὡς εἰκός, ἔχει ὁ βούλγαρος πρωθυπουργός, μόνον διὰ τοῦ δυςχεροῦς τῆς πολιτικῆς θέσεως τοῦ κ. Σταμπούλωφ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ. — Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἦν μεγάλη τῆς κυβερνήσεως πλειονοψηφία· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, διὰ τοῦ ἐπιτηδείου μόνον ἀπὸ τοῦ ἐκλογικοῦ περιόδου ἀποκλεισμοῦ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐκλογέων ἐπιτευχθέν, τυπικὸν μόνον δικαίωμα ὑπάρξεως παρέχει τῷ ὑπὸ τὸν κ. Σταμπούλωφ ὑπουργείῳ, ἐπὶ μᾶλλον δὲ ἐντείνει τὴν ἀγανάκτησιν τῶν δυςανασχετούντων ἐπὶ τῷ ὅτι βλέπουσι παρατεινομένην τὴν ἐν τῇ ἀρχῇ παρουσίαν ἀνδρός, ὃς θεωρεῖται εὐλόγως ἡ κυρία αἰτία τῆς ἐνεστώσης τραγελαφικῆς ἐν τῇ χορείᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν θέσεως τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ εἰς ἀπροκαλυπτοτέραν ἐκδήλωσιν τῆς δυςφορίας αὐτοῦ ἀναγκάζει τὸν πρίγκηπα Φερδινάνδον, διαβλέποντα παρὰ τῷ πρωθυπουργῷ αὐτοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ κυριώτατον κώλυμα τῆς διασκεδάσεως τῆς ρωσικῆς μήνιος καὶ τῆς νομιμοποιήσεως τῆς θέσεως αὐτοῦ. — Ταῦτα πείθουσι τὸν κ. Σταμπούλωφ ὅτι βραχεῖα ὑπολείπεται αὐτῷ ἔτι πολιτικὴ ζωή· ἐπειδὴ δὲ πρόχειρον ὑπάρχει τὸ παράδειγμα τῆς δίκης τῶν ἐν Σερβίᾳ αὐθαιρέτως καὶ πραξικοπηματικῶς κυβερνησάντων τέως ὑπουργῶν, ὁ φόβος ὁμοίας τύχης εἰσηγεῖται αὐτῷ τὴν ταχεῖαν χρυσοποίησιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἥτις ὑπὸ τὴν μορφὴν ταύτην εὐχερέστερον καὶ ἐξασφαλίζεται καὶ ἐξασφαλίζει αὐτῷ ἄνετον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐν περιπτώσει ἐξελάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χώρας βίον.

Αἱ τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ διεξαχθεῖσαι γενικαὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐκλογαὶ δύο τινὰ περιτρανῶς διεπίστωσαν πρὸς εὐαρέσκειαν πάντων τῶν φίλων τοῦ ἱπποτικοῦ ἔθνους, πρῶτον μὲν ὅτι ἡ παραφορὰ καὶ ἡ ἄκρα πολιτικὴ ἐμπάθεια, ὑφ' ἧς ἀγόμενος ὁ γαλλικὸς λαὸς παρέβαινεν ἄλλοτε καὶ εἰς τὰς σπουδαιοτάτας τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ, ἔπαυσαν ὑποκρινόμεναι οὕτω σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ κρίσει τῶν τυχῶν τοῦ ἔθνους, εἶτα δὲ ὅτι τέλεον ἀπὸ τῆς χώρας ἀγαθὴ τύχη ἐξέλιπεν ὁ ἐπὶ αἰῶνας μετὰ μικροτέρων ἢ μειζόνων διαλειμμάτων παράδοξον αὐτῆν πεισματώδης περὶ πολιτεύματος ἀγών, τῆς δημοκρατίας βαθείας καὶ ἀσφαλεῖς ἐμβαλλούσης τὰς ῥίζας αὐτῆς ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους. — Τὸ πρῶτον τῶν γεγονότων τούτων ἀπέδειξεν ἡ γαλήνη καὶ ἀπάθεια, μεθ' ἧς διεξήχθη ὁ ἀγών, μόλις που ἀσθενῆ τινα προσλαβὼν τραχύτητα διὰ τὰ λείψανα τῶν βουλανζερικῶν μεθόδων καὶ τινας λιποθύμους σοσιαλιστικὰς ἀποπείρας. Ἐν γένει ὅμως οὔτε ἐκεῖνα, μόνα ὑπολειπόμενα ἴχνη τοῦ πάλαι ποτὲ ἀκμάσαντος βουλανζερισμοῦ, οὔτε αὗται, ἀμυδραί τινες ἀναλαμπαὶ τῆς σβεννυμένης λυχνίας τοῦ κατὰ Ραβασὸλ ἡωτός, ἐπέδρασαν κατά τι ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ὅλης ἐκλογικῆς περιόδου, ἥτις ἀπέδειξε τοὺς Γάλλους ἐγγὺς γενομένους εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῆς σχετικῆς τελειότητος τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς, καθ' ὃ τὰ ἔθνη ὡς ἐξ ἐμφύτου ὁρμῆς διακρίνουσι τοὺς ψευδεῖς τῶν συμφερόντων αὐτῶν ὑπεμπόχους ἀπὸ τῶν ἀληθῶν, καθ' ὃ, ἐπαρκῆ ἰδέαν ἔχοντα τῆς δυνατῆς κοινωνικῆς εὐημερίας καὶ ταύτης ἀπολαύοντα ἢ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀσφαλοῦς ἀπολαύσεως ταύτης εὑρισκόμενα, δὲν παρασύρονται ὑπὸ τῶν φαντασιοπληξιῶν ἐξημμένων τινῶν κεφαλῶν ἢ δημοκόπων, τῆς νοσούσης αὐτῶν φαντασίας τὰ ἀποκυήματα ἢ τὰ ἐπαγγελλόμενα ἐξυπηρέτησιν τῶν προσωπικῶν αὐτῶν συμφερόντων παριστάντων ὡς ἀπαραίτητα τῆς κοινῆς εὐημερίας στοιχεῖα. Ἡ Γαλλία, πεισθεῖσα ἤδη ἐκ τῶν πραγμάτων ὅτι ἐν τῇ δημοκρατίᾳ, οἵα αὕτη λειτουργεῖ ἐν αὐτῇ, ὑπάρχει πᾶν ὅ τι δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτῇ τὴν δυνατὴν εὐημερίαν, ἀπὸ ταύτης καὶ μόνης εὐλόγως προσδοκᾷ τὴν ἀπρόσκοπτον ἐξακολούθησιν τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς, περιφρονοῦσα τοὺς θέλοντας ν' ἀνατρέψωσι τὸ πᾶν, ἵνα αὐτοὶ ἐμφανισθῶσι δημιουργοὶ νέας τάξεως πραγμάτων, ἀναλόγου βεβαίως πρὸς τὴν τεταραγμένην αὐτῶν κεφαλήν. — Ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος ἐκλογὰς καταδηλωθεῖσαν ἐξασφάλισιν τῆς δημοκρατίας, τὸ γεγονὸς εἶνε τόσῳ μᾶλλον εὐάρεστον, ὅσῳ συνοδεύεται ὑπὸ τῆς περιστάσεως, ὅτι ὁ γαλλικὸς λαὸς ἀπεδείχθη ἀποδεχόμενος οὐ μόνον τὰς δημοκρατικὰς ἐν γένει ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ εἰδικῶς τὰς μετριοπαθεῖς τοιαύτας, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων — διότι ὑπολείπονται 164 ἔτι ἐπαναληπτικαὶ ἐκλογαί —, ἐπαγγελλομένων τὴν συγκρότησιν τῆς ποθουμένης ἐκείνης μεγάλης κοινοβουλευτικῆς μετριοπαθοῦς δημοκρατικῆς δυνάμεως, ἥτις θὰ κατώρθου νὰ παράσχῃ τῇ Γαλλίᾳ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ὁμογενῆ κυβέρνησιν, ἧς τοσαύτην ἔχει χρείαν.

Τὸ ζήτημα τῆς συγκροτήσεως τῶν νέων τῆς Μεσογείου ναυτικῶν μοιρῶν, τῆς ρωσικῆς καὶ τῆς γερμανικῆς, ἐξακολουθεῖ ἐπασχολοῦν τὴν δημοσίαν ἐν Εὐρώπῃ γνώμην, οὔπω ὅμως οὐδὲν ὑπάρχει ὁριστικῶς γνωστόν. Τὸ βεβαιον οὐχ ἧττον εἶνε ὅτι, τῆς ἐν τῇ Μεσογείῳ διαρκοῦς διατριβῆς τῆς ρωσικῆς μοίρας, ἡ κατὰ τὰς ἐκ Παρισίων εἰδήσεις ἔσονται ἀνοικτοὶ πάντες οἱ γαλλικοὶ λιμένες, μελλούσης ν' ἀποτελέσῃ μὲν νέον καὶ οἱονεὶ ὑλικὸν στοιχεῖον τῆς στενωτέρας συσφίγξεως τῶν γαλλορρωσικῶν σχέσεων, νὰ ἐξάρῃ δὲ ἔτι μᾶλλον ἐν Εὐρώπῃ τὸ γόητρον τῆς ῥωσικῆς δυνάμεως καὶ ᾠφελείας παντάχοῦ καταστήσῃ τὰς νεωτέρας ναυτικὰς προόδους τοῦ κράτους τῶν τσάρων, ἡ Γερμανία, ζηλοτυποῦσα ἢ καὶ ἀναμιμνησκομένη ἀρχαίου πόθου τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ κράτους, ἀπεφάσισε καὶ αὐτὴ τὴν ἵδρυσιν ὁμοίας ἐν τῇ αὐτῇ θαλάσσῃ παγίας μοίρας, χάριν τῆς ὁποίας καὶ ναυτικὸν σταθμὸν ᾠτήσατο παρὰ τῆς Ἰταλίας ἐν Σικελίᾳ. — Ἀλλ' ἡ βουλὴ αὕτη φαίνεται προσκόπτουσα κατὰ δύο δυςχερειῶν, τῆς ἀρνήσεως τῆς Ἰταλίας πρὸς παραχώρησιν τοῦ αἰτουμένου λιμένος καὶ τῶν εἰς τὴν ναυτικὴν ταύτην ἀνάπτυξιν ἀναγκαίων νέων δαπανῶν, ὑπολογιζομένων εἰς τεσσαράκοντα νέα ἑκατομμύρια μάρκων, ἅτινα οἱ ἐν Βερολίνῳ σκέπτονται νὰ προσθέσωσιν εἰς τὰ χάριν τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων ἀπαιτούμενα ἑξήκοντα καὶ τὰ ὁποῖα μετ' ἄλλων τινῶν ἀναγκῶν τοῦ κράτους ἀναβιβάζουσι τὸ μελετώμενον πρόσθετον φορολογικὸν βάρος εἰς διακόσια ὅλα ἑκατομμύρια μάρκων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ ἰρλανδικὸν νομοσχέδιον ἀφίκετο εἰς τὸ τέρμα τῆς τρίτης αὐτοῦ περιόδου. Ὁ κ. Γλάδστων, ματαιῶν τὰς τάσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως πρὸς τὴν διὰ τῆς κωλυσιεργίας παράτασιν ἐπ' ἄπειρον τῶν συζητήσεων, ἐπανέλθεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του καλουμένην μέθοδον τῆς κοινοβουλευτικῆς καρατομήσεως, τάξας τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν ὡς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως, τῆς περὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας, συζητήσεων. Ἡ ἀντιπολίτευσις ἐθρύαξεν αὐθις, ὁ δὲ κ. Τσαμπερλὰν προέβαλεν ἀντιπρότασιν, ὑποστηριχθεῖσαν δι' ὅλης τῆς ὑπὸ τῶν συντηρητικῶν ῥητόρων ἀσκουμένης εὐγλωττίας, ἀλλ' ἡ πλειοψηφία ἀπεφήνατο ὑπὲρ τῆς προτάσεως τοῦ γηραιοῦ πρωθυπουργοῦ. Ἡ ψῆφος αὕτη ἀπέδειξε πρὸς τούτοις τὴν κυβέρνησιν καὶ μετὰ τὰς κατ' ἀκολουθίαν τοῦ νομισματικοῦ ζητήματος ἐπελθούσας ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτῆς μεταστάσεις καὶ τὴν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀναπληρωματικῇ ἐκλογῇ ἀποτυχίαν διαθέτουσαν τὴν ἐπαρκοῦσαν αὐτῷ κοινοβουλευτικὴν δύναμιν.

Μ. Ε. Μ.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Σχολαζούσης τῆς μητροπόλεως Δεσκάτης ἐκλήθη εἰς αὐτήν, συνοδικῇ διαγνώμῃ, ὁ τέως θεσφ. ἐπίσκοπος Παραμυθίας κ. Ἰωάννης, οὗτος δὲ σχολαζούσης τῆς ἐπισκοπῆς Παραμυθίας ἐκλήθη εἰς αὐτὴν ὁ τέως θεσφ. ἐπίσκοπος Κίτρους κ. Λεόντιος.

—Δημοσιευθέντος ἐπὶ τούτῳ βασιλικοῦ διατάγματος τὰ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον ὀργανοῦται ἐπὶ τὸ τελειότερον, ἐπιστημονικώτερον καὶ μεθοδικώτερον, ὅπως ἐπιτυγχάνηται ἡ σπουδὴ καὶ διδασκαλία τῆς ἀρχαιολογίας, ἡ διάδοσις τῶν ἀρχαιολογικῶν γνώσεων ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πρὸς τὰς καλὰς τέχνας ἔρωτος.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 14 αὐγούστου.

Τὸ σπουδαιότερον οἰκονομικὸν γεγονὸς τῆς ἑβδομάδος ταύτης ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης ὕψωσις τοῦ τόκου τῆς προεξοφλήσεως ἀπὸ 4 εἰς 5 ο)ο. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο προεβλέπετο ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος, οὐδεμίαν ἐπήνεγκεν αἴσθησιν εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ χρηματιστήρια, τὰ ὁποῖα διετηρήθησαν ἐν γένει σταθερά, πλὴν τοῦ τῆς Βιέννης, ὅπερ φαίνεται μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπηρεασθὲν, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ πρὸ πολλοῦ ἀναπτυχθεῖσα κερδοσκοπία ἤρξατο ἀπαυδῶσα ἕνεκα τῆς ὑψώσεως τοῦ τόκου καὶ συνεπῶς τῶν κατὰ τὰς ἐκκαθαρίσεις πληρονομένων μεγάλων reports. Τὸ χρηματιστήριον τοῦ Βερολίνου φαίνεται τὴν ἑβδομάδα ταύτην σταθερώτερον σχετικῶς πρὸς τὴν παρελθοῦσαν, καθ' ἣν ἐπεκράτει ἀπαισιοδοξία. Οὐχ ἧττον αἱ πράξεις ἐξακολουθοῦσιν οὖσαι περιωρισμέναι ἐπὶ τῷ φόβῳ ὅτι μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης ὕψωσιν τοῦ τόκου εἰς 5 ο)ο καὶ ἡ γερμανικὴ Τράπεζα ἀναγκασθήσεται νὰ ὑψώσῃ αὐτὸν εἰς 6 ο)ο.

Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην τὴν νέαν ὕψωσιν τοῦ τόκου ἡ νομισματικὴ κατάστασις θεωρεῖται ἧττον τεταμένη, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ τελευταίου ἰσολογισμοῦ τῆς ἀγγλικῆς Τραπέζης, σημειοῦντος τὴν ἀναλογίαν τοῦ μεταλλικοῦ πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις 44,90 ο)ο, ἐνῷ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἦτο μόνον 43. Συγχρόνως ἐβελτιώθη οὐ μόνον τὸ μεταξὺ Παρισίων καὶ Λονδίνου, ἀλλὰ καὶ τὸ μεταξὺ Βερολίνου καὶ Λονδίνου συνάλλαγμα, καὶ ἐν γένει σημεῖά τινα βελτιώσεως ἤρξαντο ἀναφαινόμενα, ἐνισχύεται δὲ ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ τόκος τῆς γαλλικῆς Τραπέζης θὰ μείνῃ ἀμετάβλητος εἰς 2 1/2 ο)ο. Ἡ βελτίωσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὰς ἐκ Νέας Ὑόρκης μεταβιβαζομένας εἰδήσεις, καθ' ἃς καὶ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου τοῦ Σέρμαν θὰ διατηρηθῇ ἡ νομισματοποίησις τοῦ ἀργύρου δι' ἀναλογίας ὁρισθησομένης διὰ διεθνοῦς συμβάσεως. Ἕνεκα τούτου καὶ ὁ ἄργυρος διατηρεῖται σταθερὸς εἰς τὰ 33 3/4 — 34, εἰς τὴν τιμὴν δὲ ταύτην ὑπάρχει ζήτησις ἄνευ προσφορᾶς. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὰ περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος εἶναι εἰσέτι ἀβέβαια, οὐδεὶς δὲ δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ προΐδῃ ἢ νὰ προείπῃ τὴν λύσιν αὐτοῦ.

Οἱ θιασῶται τοῦ μονομεταλλισμοῦ διισχυρίζονται ὅτι τάχιον ἢ βράδιον ἡ χρῆσις τοῦ ἀργύρου ὡς νομίσματος θὰ καταργηθῇ, διότι καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ χρυσοῦ ἐξακολουθεῖ αὐξάνουσα οὐχὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀλλ' ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα. Οὕτω π. χ. τὸ πλούσιον χρυσωρυχεῖον τῆς Ἀὐστραλίας, ὅπερ κατὰ τὸ 1888 παρήγαγε 230,640 οὐγγίας χρυσοῦ, τὸ 1892 παρήγαγεν 1,210,852 καὶ κατὰ τοὺς πρώτους ἓξ μῆνας ἐνεστῶτος ἔτους 664,971, ἤτοι κατὰ μέσον ὅρον 123,000 οὐγγίας κατὰ μῆνα, αἱ ὁποῖαι πρὸς λ. σ. 3.10 ἰσοδυναμοῦσι πρὸς λ. σ 430,174 κατὰ μῆνα, ἢ πρὸς 5,162,000 κατ' ἔτος. Ἐπίσης ἡ παραγωγὴ τοῦ χρυσοῦ ἐν Ἀμερικῇ, ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις χώραις ἐξακολουθεῖ αὐξάνουσα, τελειοποιουμένων τῶν μηχανῶν καὶ τῶν μέσων τῆς ἐκκαμινεύσεως.

Τίς μᾶς βεβαιοῖ δὲ, λέγουσιν, ὅτι δὲν θ' ἀνακαλυφθῶσι καὶ ἄλλα χρυσωρυχεῖα ἐν Ἀφρικῇ, ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις ἀνεκμεταλλεύτοις χώραις; Ὥστε οὕτως ἢ ἄλλως ὁ ἄργυρος ὑπόκειται εἰς καταδίκην, καὶ ἑπομένως εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν ἀπὸ τοῦδε τὰ δέοντα μέτρα.

Εὐτυχῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ ταράττει πάντα τὰ κράτη, παρ' ἡμῖν οὐδεμίαν ἐμποιεῖ αἴσθησιν, διότι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν, ἔχομεν μὲν παραδεδεγμένον τὸ σύστημα τοῦ διμεταλλισμοῦ, ἀλλὰ βάσις εἶναι κυρίως ὁ χρυσὸς, ὁ δὲ ἄργυρος χρησιμεύει μᾶλλον ὡς συμπλήρωμα καὶ ὡς κερματικὸν νόμισμα, ὥστε ἡ κυβέρνησις οὐδεμίαν σχεδὸν ζημίαν θὰ ὑποστῇ ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως ἢ καὶ ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ ἀργύρου, θὰ εὑρεθῇ δὲ μάλιστα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταχειρισθῇ μέγα μέρος τοῦ ὑπάρχοντος ἀργύρου εἰς ἐκκοπὴν κερματίων ἐνδυναμῷ μετὰ τοῦ χαλκοῦ διὰ τὰς μικρὰς συναλλαγὰς, διότι τὰ λεγόμενα μεταλλικὰ θὰ ἐκλείψωσι ταχέως, ἡ δὲ ἔλλειψις μικρῶν νομισμάτων γίνεται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπαισθητὴ ἐνταῦθά τε καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Πεποίθαμεν ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ληφθῇ ἡ δέουσα πρόνοια παρὰ τῶν ἁρμοδίων πρὸς θεραπείαν καὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης.

Ἡ χθεσινὴ κίνησις τοῦ χρηματιστηρίου ἡμῶν σημειοῦται ἐν τῷ κάτωθι πίνακι, ἄλλως δὲ οὐδεμία ἐγένετο ἀξιοσημείωτος διαφορά. Αἱ τιμαὶ εἰσιν αἱ αὐταὶ καὶ τὴν πρωίαν ταύτην. Γενικὸν χρέος 24,1, Σιδηρόδρομοι 81 3)4, Μονοπώλειον 16,24.

Τὰ ἑλληνικὰ στάσιμα καὶ παρημελημένα. Πάγιον 29 1)4, Μονοπώλιον 39 1)2, δάνειον 35 καὶ 36 1)2.

Τὰ Λαύρια ἐξακολούθησαν καταρρέοντα. Χθὲς προσῆρέοντο εἰς τὰ 32, διότι καὶ αἱ ἐξ Ἀθηνῶν εἰδήσεις νέαν ἐσημείουν ὑποτίμησιν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, ὡς καὶ ὕψωσιν τοῦ συναλλάγματος εἰς τὰ 167.

Ἀξιοσημείωτος εἶναι καὶ ἡ ἐξακολουθοῦσα ἐκπτωσις τῶν ἰταλικῶν καὶ ἱσπανικῶν χρεωγράφων καίτοι τὰ συνδικάτα ἀγωνίζονται νὰ διατηρήσωσιν αὐτά. Τὴν θέσιν ὅμως δυσχεραίνει ἡ ὕψωσις τοῦ συναλλάγματος, τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ Ἱσπανίᾳ ὑπερέβη τὰ 20, ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ ἔφθασεν ἤδη 11 ο)ο, ὥστε ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία ἀνεπαισθήτως ἐπανέρχεται εἰς ἀμφότερα τὰ κράτη.

Τὴν προσοχὴ δευτέραν ἀρχεται ἡ δεκαπενθήμερος ἐκκαθάρισις ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ ἡμῶν, λήγει δὲ τὴν παρασκευὴν ἀντὶ τῆς Τετάρτης, ἕνεκα τῶν μεσολαβουσῶν δύο ἑορτῶν, καθ' ἃς τὸ χρηματιστήριον θὰ εἶναι κλειστόν, τὴν μὲν δευτέραν διὰ τὴν παρ' Ἀρμενίοις ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως, τὴν δὲ πέμπτην διὰ τὴν ἐθνικὴν ἑορτὴν τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ λαοφιλοῦς ἡμῶν ἄνακτος.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

DAS GROSSE ERDBEBEN AUF DER INSEL ZANTE im Zahre 1893, von Prof. *Dr Constantin Mitsopulos* in *Athen*. Ἀπόσπασμα τοῦ Ablenck aus Dr A. Petermanns Mitteilungen. 1893, Hef. 1. 7. Περὶ τῆς πραγματείας ταύτης γενήσεται εἰδικὸς λόγος ἐν ἑπομένῳ τεύχει.

Ὁ διευθυνὴς ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέρας — Τυπολεθογραφεῖον ΛΟΓΟΥ